

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini b. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Boj med ogrsko in avstrijsko vlado.

Kakor je bilo pričakovati, je vzbudil odgovor našega ministerskega predsednika, na interpelacijo, katero je stavil v zadnji seji gosposke zbornice njen predsednik knez Windischgrätz, največjo razburjenost v ogrskem parlamentu. S tem odgovorom pečal se je ogrski parlament v pondeljek. Najprvi je govoril o ti zadevi poslanec Hodossy. Rekel je, da je popolnoma napačna trditev, da bi bil namen pogodbi iz leta 1867. enotnost monarhije. Nagodba iz leta 1867. je nasprotno zavrgla zistem enotnosti ter postavila na mesto enotnosti dualizem: z dvema samostojnima državama. Ravno tako napačni so nazori gosposke zbornice, kakor da so Ogrom obljubljene reforme v armadi proti nagodbenim zakonom. Govornik je dalje rekel, da bi morali Ogrji takoj zavreči nagodbo iz leta 1867, ako bi bile njene določbe res take, kakor jih tolmači dr. Körber in z njim tudi avstrijska gosposka zbornica. Sicer je res, da se nagodbeni zakoni smejo spremeniti le z dovoljenjem Avstrije, toda Ogrska ima pravico si v sporazumljenju s svojim kraljem ustvariti svoje zakone, neodvisno od Avstrije. Govornik je končno izjavil, da kakor hitro bi se napačila ogrska državna samostojnost, neodvisnost in suvereniteta, borile se bodo vse stranke političnega življenja združene v največji slogi proti tujim umešavanjem in napadom. — Ministerski predsednik grof Tisza je izjavil: Prizore v gosposki zbornici smatram za žalostne in razburjive. Ostro je kritikoval centralistične oblastneže, ki vedno govore o enotnosti monarhije, a so s tem povzročili že toliko nevarnosti, da spravljajo prestol in narod v nevarnost. V velikih skrbih gledamo, kako se dan danes krši državna spojitve v Avstriji. Prizadevanje resnih činiteljev v Avstriji, ki hočejo pridobiti svojemu uplivi na Ogrskem zopet veljavo, ter se umešavati v ogrsko državno pravo, je imenoval »osodepolno zaslepljenost«. Temu prizadevanju se bo upr

celokupni madjarski narod. Reforme, ki jih je dovolil kralj, se sicer niso uresničile, toda kroni dolžna čast bi se prekršila, ako bi se le dvomilo, da se v imenu krone dane izjave ne bodo s popolno vernostjo uresničile. Grof Tisza je izjavil nadalje, da so vse nameravane reforme posledica nagodbe iz leta 1867. — Govorilo je še več drugih poslancev, in napadi na dr. Körberja leteli so od vseh strani. Omenimo naj še tu le besede, katere je izustil Kossuth, ki je rekel, da mu je nerazumljivo, kako more vladar dovoliti avstrijskemu ministerskemu predsedniku, da zasmehuje dualistično državo, ter svojega ogrskega tovariša primora, da zavrača njegove napade. — In res je čudno, kar se dogaja zadnje čase v to- in onstranski naši državni polovici. Nastop jednega kakor drugega ministerskega predsednika, ki sta pa oba prva svetovalca jednega in istega vladarja, nastop v tako določno nasprotni smeri, tak nastop ne more nikakor povzdigniti ugleda avstro-ogrške države v očeh inozemstva. Dokler je šlo le za poveljni jezik, ni bilo to še tako hudo, ker smešna bi bila trditev, da bi Avstro-Ogrska ne mogla imeti dobre armade brez poveljnega nemškega jezika. Taka trditev prihaja le od Nemcev, katerim pa je veliko manj ležeče na dobri avstro-ogrski armadi, nego pa na ponemčevalnih tendencah, ki so se vedno bolj širile v naši državi pod navidezno nedolžno krinko prepotrebne nemškega poveljnega jezika. Torej zahteva Madjarov po madjarskem poveljnem jeziku pri madjarskih polkih da bi ne bila nikakor tako osodepolna, kakor so jo slikali in jo še slikajo Nemci. Pač pa stopa v ospredje drugi moment, namreč enotnost ali skupnost avstro-ogrške armade. In ta moment se je v prvi vrsti povdarjal v gosposki zbornici avstrijski. In ravno proti temu momentu nastopajo danes z vso odločnostjo Madjari in njim na čelu ministerski predsednik sam. To je torej ono preporno jabelko, ki je izzvalo boj med avstrijsko in ogrsko vlado, med vla-

dama torej, kateri sta vladi enega in istega vladarja. Tak boj pa je v resnici čuden in utegne postati celo nevaren za celo avstro-ogrsko monarhijo, ako mu merodajni činitelji ne storé konca čim prej. Glavna voditelja tega boja pa sta dr. Körber in grof Tisza. Ako ni torej komedija, in sicer žalostna komedija ves ta boj, potem je neobhodno potrebno, da izgine z bojišča jeden ali drugi imenovanih dveh voditeljev boja, da pade ali dr. Körber ali pa grof Tisza.

V boju za zakon in pravico.

(Govor poslanca dr. Ploja v državnem zboru dne 24. novembra 1903.) (Konec.)

Sodniki in zakon.

Gospoda moja! Mi slišimo in moramo slišati ob vsaki priliki, da ima slovenska stranka pri koroških sodiščih le tedaj pravico zahtevati, da se vodi razprava v slovenskem jeziku, kadar je zmožna le slovenskega jezika. Ta je vzrok, da sodniki vprašajo najprej slovensko stranko: »Razumete nemški?« S tem se doseže, da povabljenec, katerega večkrat povabilo pred sodišče in sodna dvorana zmede, v takem stanju ne najde poguma, zanikati vprašanja in da rajši pove, češ, da je več jezika.

In potem se ga nemški zasliši in stavi nemški zapisnik.

Da se stranka le težko, morda pretrgano nemški izraža, da pri tem ne izrazi svoje prave volje, da so njene izjave netočne, je postranska stvar.

In to vendar ni resno pravosodstvo.

Na ta način se doseže, da se stavijo zapisniki le v nemškem jeziku in se istotako izrekajo le nemške razsodbe. Ta postopek pa ugovarja pisani pravici, členu XIX. drž. zak., § 13. splošnega sodnega reda, ki ni preklican po novem civilnem procesnem redu, §§ 13 in 189. kazenskega procesnega reda in § 4. o postopanju izven prepornih slučajev od leta 1854.

Sodniki, ki kršijo na ta način besedilo zakona, se sklicujejo na odlok sodnega ministerstva od 15. marca 1862,

poslan na nadsodni predsedstvi v Gradcu in Trstu, s katerim se na videz ureja jezikovno vprašanje pri sodiščih v okrožju graškega nadsodišča.

Ali iz besedila te izjave je razvidno, da sodno ministerstvo v tej zadevi ni hotelo urediti jezikovnega prava kot takšnega, jezikovnega prava vsakega posameznika, temveč da je sodno ministerstvo s to odredbo hotelo urediti samo dolžnost sodnikov glede na jezikovno rabo, glede na to, kdaj je dovoljen slovenski jezik pri sodiščih.

To razumevanje in ta komentar najde tudi svojo natančnejše pojasnilo v izjavah sodno-ministerjalnega odloka od 18. februarja 1882. Ta odlok je izšel ravno tako na nadsodni predsedstvi v Gradcu in Trstu in je nadaljevanje odloka iz leta 1862.

Kot se čuje po vsej javnosti v slovenskih delih na jugu te države, je predsednik višjega sodišča v Gradcu uredil prakso pri koroških sodiščih; po njegovi ureditvi je raba slovenskega jezika pri sodiščih le tedaj dopuščena, ako dotična stranka ni niti malo zmožna nemščine, to je, če je ne zna niti lomiti, a slovenskim odvetnikom kot zastopnikom slovenskih strank je prepovedano sploh posluževati se slovenskega jezika.

Priznam odkritosrčno, da ne morem prav verjeti istinitosti te vesti, in sicer zato ne, ker si ne morem misliti, da bi predsednik viš. sodišča, grof Gleispach, ki se je kot pravosodni minister tako pravilno izrazil v tej zbornici ravno o vprašanju jezične rabe pri sodiščih, dal takšno navodilo, bodisi ustmeno, bodisi pismeno. Grof Gleispach je kot justični minister ob priliki justične debate l. 1896 v seji 20. marca govoril sledeče: »Justična uprava stoji na stališču, da ima vsak avstrijski državljani biti zaslišan od svojega pristojnega sodnika v materinem jeziku, in da ima biti vsaka uloga, ki jo temu sodniku predloži, rešena v onem jeziku, v katerem je predložena. Ta akcijom pa sega samoobsebi umevno le tako daleč, kadar se gre za v deželi, navadni jezik«.

PODLISTEK.

24

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

„Hehe-hi! — Grob čaka, smrt čaka, jaz tudi čakam: vsi trije čakamo. — A Špela je vendar vsa škratova... Med se je izpremenil v strup, ljubezen je zdivjala v bolezen, bolezen je izlegla smrt, smrt je konec, konec je — amen...“

„Oh zuorel je zares!“

Amen, amen,
Špela pod kamen,
Kozmek pod lonec:
Vsega bo konec...“

„Tiho, hudobni klopotec! — Poštene dlake ni na tebi. — Rokomavh si, glavar vseh tatov.“

„Jaz sem — angel pod klobukom. — Kaj si pa ti — škrt!“

„Obseden si — Bog mi odpusti grehe!“

„Rad bi obsedel, rad, ker noge mi ne zlužijo več. A kje naj obsedim, kje, tu na cesti?“

„Bog ti odpusti saj ne veš, kaj bledeš!“

„Kaj? — Odpustim naj — tebi — grehe? Ne in ne! — Tavori z njimi po svetu kakor kraški osel. — Špela je in ostane — škrt.“

„Čemi ne molčiš, pljusknem te po ustih, da ti —“

„Kaj? — Ali misliš, zobe, ker nobenega nimaš?“

Staro dekle trikrat tri,
Fantov ima dvakrat tri,
Modercev le enkrat tri,
Zob pa kar — nobenkrat tri.“

„Molči, potepin, malharjev sin!“

„Špela! — Bog te vidi, jaz te slišim! O mojih poštenih rajnikih ne zini mi pa kar nobene več, drugače — — —“

„Potepin si, malharjev sin, — slišiš!“

To je pa bilo Mraku uže preveč. Besno se je zaletel proti Špeli, da bi jo udaril; a k sreči se mu je umaknila in zbežala nizdolu proti Lesju, kar so jo nesle noge. A tudi Mrak je sklical vse svoje trezne in netrezne moči skupaj in jo ucedil za Špelo. Pot so mu lajšale razne kletvice, krajše in daljše, kakor mu je dopuščala sapa. Pridirjala sta skoraj vže v vas, ko se je Mrak izpodtaknil in padel, kakor je dolg in širok, po cesti. Stalo ga je precej časa in truda, predno se je zopet postavil na obe nogi. Tedaj pa ni bilo o Špeli ne duha na sluha več. Še enkrat je Kozmek krepko zaklel, prepustil potem Špelo pravici božji in krevsal proti Prelazju.

XIX.

„Pa se v stran ozrl je,
Pa je spet pogledal,
Kaj je v sreci čutil,
Težko bi povedal.“

Ant. Hribar.

Preteklo je dobro leto, odkar je bil Mirko namenščen kot gozdar v trnovskem gozdu. Zadnji čas je zahajal bolj pogostoma k Zagričarjevim, in sicer po posebnem opravku. Jožka so bili namreč potrdili za vojaka. Oče župan, ki je ljubil svojega jedinca, ni bil še zadovoljen s tem, da so mu vslišali prošnjo in vzeli sina le za dva meseca, ampak hotel je sinu še to kratko dobo vojaške službe olajšati. Zato je

naprosil Mirka, da bi naučil Jožka malo nemščine. Mirko je iz srca rad vstregel tej prošnji. — Prihajal je k županovim ob nedeljah, sem pa tje, ko je bilo slabo vreme, pa tudi mej tednom.

Nekoč — bilo je na delavnik — primerilo se je kakor nalašč, da ni našel Mirko pri županovih nikogar doina, razven Milke. Radi tega se seveda ni vrnil kar na pragu, ampak sedel je na klop ob ognjišču in začel razgovarjati se z Milko. Pogovori o vsakdanjih rečeh razpletli so se mej njima tako daleč, da sta si nazadnje razkrila, kar sta čutila skrivoma uže dolgo. —

Na binkoštno nedeljo, ki je bila prva potem, šli so od desete maše skupaj domov Mirko, Jožek in Milka. Tedaj je bil Mirko prvič očitno v družbi z Milko. Sam od sebe ne bi se jej bil pridružil tudi takrat ne, a pridržal ga je bil njen brat Jožek. —

Seveda je povzročilo to mnogo govorjenja in ugibanja, posebno mej zarjavlimi devicami. Beračica Špela je takoj skrivnostno zaregljala na uho stari teti Čobodri:

„Ali vidiš, Mica? — Saj sem rekla, saj sem rekla: županova hči si zna izbrati.“ —

A tudi resni očanci so uganili katero o tej veljavni zadevi. Naravno je, da niso premozgovali te stvari tako na tanko in na drobno, kakor blebetave žene. Tudi tako tajno ni bilo njihovo ugibanje, ampak povedali so si jo tako, da bi jo bil v mlinu lahko slišal, kdor ni gluha.

(Dalje ride.)

Za „Božičnico“ v „Šol. Domu“ so darovali še sledeči gg. dobrotniki in dobrotnice; prevz. knez nadškof Andrej Jordan 10 K; trgovec Braunitzer blaga za obleko; učitelj v gluhomemnici Rudež 2 K; gosp. učiteljica Berlot 80 vin.; A. F. 10 K; ljubitelj mladine 2 K; gospa Terezija Klančič v Podgori 5 K; slikar Ivan Vencel 6 K; gospa Olga Vencel 4 K; gospa Terezija Golja 10 K; prof. Mašera 2 K; sodni svetnik Rutar 5 K.

Vsem dobrotnikom in dobrotnicam naj Bog stotero povrni!

Šolsko vodstvo.

Vabilo k „Božičnici“ katero priredi društvo „Otroški vrt“ v korist „Otroškemu vrtu“ v Solkanu dne 20. decembra 1903. v dvorani g. Alojzija Mozetiča. Vspored: I. Otroški vrt: Petje: „Pri jaslicah“; Deklamacija: „Srčen deček“; Prizor: „Perice“; Deklamacija: „Mlada pastarica“; Deklamacija: „Pri jaslicah“. II. Betlehem, božične slike z deklamacijami: I. Pastirci v Betlehemu; II. Jaslice; III. Sv. trije kralji. III. Petje. IV. „Pravo junaštvo“ podoba s kmečkoga življenja. V. Božično drevesce. VI. Srečkanje. Začetek ob 4 $\frac{1}{2}$ popoldan. Vstopnina: 40 h; — otroci 20 h; — sedeži 20 h. Ker je čisti dohodek namenjen za vzdrževanje „Otroškega vrta“ se radodarnosti ne stavijo meje. o d b o r.

Kmetijski shodi. — Prihodnjo nedeljo ob 2 $\frac{1}{2}$ pop. (po blagoslovu) bode kmetijski shod v Kojskem, prihodnji ponedeljek pa bode poučeval potovalni učitelj za kmetijstvo g. A. Strekelj v Rihembergu, kako je saditi in oskrbovati sadno drevje. Ker je dobila rihemberška občina od vlade okoli 5000 cepljenih sadnih drevesc, upati je, da se vdeležijo poslednjega pouka vsi oni, katerim so se drevesca podelila.

Izpred sodišča. — Zaradi napada sta stala pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem te dni 44-letni štacunar Franc Mozetič in 36-letni čevljar Ivan Weinberger, oba iz Mirna. Dne 4. septembra t. l. nahajala sta se vsak s svojim kolesom pri železniški stražnici št. 51 v Sovodnjah, ravno ko je imel priti brzovlak. V tem hipu pa je železniški čuvaj Franc Penarčič zaprl zatvornici in jima je zabranil prehod. Pri tej priliki pa, tako govori obtožba, začela sta imenovana čuvaja pretepati po glavi in po ramenih, in ker je pridrdral ravno v istem hipu mimo brzovlak, ni dosti manjkalo, da bi se bil čuvaj zavalil podenj. Toženca sta priznala, da sta bila v omenjenem času pri dotični stražnici, a zanikala sta, da bi bila pretepala Penarčiča. Zagovornik je predlagal, naj bi se preslišale še druge priče, in ker je sodni dvor vsprejel ta predlog, bila je obravnavna prenešana na drugi dan.

Stali so v četrtek pred sodiščem Božič Martin iz Litije, Majer Melhijor iz Varaždina, Malavasič Ivan iz Vrhnice in Zevnik Jurij iz Kranja, vsi delavci pri gradnji bohinske železnice. Toženi so bili zaradi zle poškodbe tujega blaga in pa zaradi telesne poškodbe. Dne 1. novembra pili so z drugimi delavci v baraki Josipa Kovača, nahajajoči se pri Kuku na Kanalskem. Nastal je prepir, med katerim je bil ranjen z nožem neki Prešern. Ko je ob 9 zvečer Kovač zaprl barako, šli so zgoraj omenjeni štirje mladeniči proti domu, dočim jih je več ostalo v baraki, kjer so imeli svoja prenočišča. Noč je bila temna. Ko so bili obtoženci nekoliko oddaljeni od barake, začelo je priletati za njimi kamenje. Vrnili so se zaradi tega nazaj k baraki in so s silo podrli vrata barake ter udrli vanjo. Tu je nastal zopet mali pretep. Opomniti je treba, da so obtoženci, predno so udrli v hišo, napadli barako s kamenjem in napravili več škode. Poleg tega pa je jeden izmed njih opetovano ranil na levi roki delavca Prošla, ki je spal v baraki in se jim postavil v bran, ki so udrli vanjo. Konec obravnave je bil ta, da so bili obsojeni in sicer: Zevnik na 5 mesečno ječo, Majer na 4 mesečno, Božič in Malavasič pa na 3 mesečno ječo.

Najdene in izgubljene reči. — Dne 8. t. m. je bila najdena v neki ulici zlata svetinja. Ista se nahaja v mestni blagajni. Neka ženska iz Štarancovna je izgubila na dan sv. Andreja 90 K. Kdor bi bil našel denar, odda naj ga na tuk. policiji.

Nesreča pri delu. — 23-letni Fr. Abram iz Lukovca, ki je delal na novi železniški progi v Rihembergu, se je s pikonom pri kovanju tako močno ranil na nogi, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico.

Konfisciran revolver. — V neki tukajšnji kavarni se je sprl posestnik Bajc Anton iz Višenj v podkrajski občini, z drugimi gosti, ki so se takrat nahajali v kavarni. Bajc je potegnil iz žepa revolver, a storil ni nobenemu nič za-

lega z njim, ker so mu ga vzeli iz rok. Bajc je moral plačati na policiji 10 K globe.

Dobro napreduje neki Filip Mihelj z Brji pri Rihembergu. Dne 9. t. m. je prišel iz 7 dnevnega zapora, ki si ga je zaslužil z noko tatvino. Pred par dnevi je pa ta pekovski vajenec prišel v prodajalnico g. Janescha in si je dal steh-tati 5 kilogramov grozdja, dva kilograma kave in nekaj masla, tako da je bilo vse skupaj vredno 16 K. Rekel je v prodajalnici, da vzame blago na račun neke gospe, ki ima v Gorici svojo pekarno. Kasneje pa se je doznalo, da je bilo to goljufija, in malopridneža so aretirali.

Umrla je v Šempasu po dolgi in mučni bolezni v 81. letu starosti g. Katarina Cernatič, soproga posestnika in bivšega župana g. Josipa Cernatiča v Šempasu. Pokojnica je bila jako blaga duša. S soprogom sta živela v srečnem zakonu 61 let. Lansko leto sta nameravala obhajati slovesno demantno poroko, a so vsled njene bolezni vse opustili. — Naj ji bo zemljica rahla!

Mrtveca našli. — Pod brvjo, ki vodi „pri Maruškovcu“ iz državne ceste v Masoro, so našli mrtvega v Idriji Valentina Božiča, rodom Idričana, znanega trgovca z čipkami (s špicami) na Želino. Ponesrečil se je v noči od 28. na 29. pr. m, ko je šel po opravkih v Idrijo. Po glavi je bil ves pobit; poznale so se mu tudi take rane, kakor da bi bile provzročene s kakim rezilom. — Sumilo se je, da se je zvršil zločin! Ta sumnja se potrjuje tem bolj, ker so našli pri njem molek, molitvenik, ključ in uro, a niti vinarja denarja. Prenesli so ga bili drugi dan v mrtvašnico v Otalez, kjer so ga raztelesili. Komisija je konstatirala, da je bil menda pijan, in da se je v pijanosti sam ponesrečil! Ljudem se to zdi jako čudno, ker je bil ranjki „Tine“ znan kot jako pameten, trezen in pobožen človek.

Vreme. — Vreme imamo še vedno skrajno slabo. Dež lije neprenehoma po noči in po dnevu. V četrtek po noči je še precej grmelno in bliskalo. V Furlaniji potoki in reke zopet naraščajo, ter preti ondotnemu prebivalstvu velika nevarnost. Pa ne samo reke in potoki, ampak tudi morje napravilo je letos mnogo škode, ker je izvanredno razburkano. V Lovranu, na vshodni obali Istre, je morje popolnoma uničilo nova dela v ondotni luki. Lepo pot za pešce od Lovrana do Opatije, ki je peljala tik ob morju, je morje na večih krajih pretrgalo. V Opatiji je morje hudo poškodovalo pomol. V Kotoru pa je bilo morje tako razburkano, da je celo pretrgalo stari pomol in napravilo v luki velikanske škode.

Ne v Ameriko. — Tržaško namestništvo je te dni razposlalo okrožnico, v kateri svari rokodelce, naj se ne izseljujejo v Meksiko ali pa na polotok Yukatan, ker razsajati posebno letos tam malarija in pa rumena mrzlica. Ta okrožnica je bila zaradi tega izdana, ker se posebno letos iščejo v velikem številu rokodelci, ki naj bi se podali na polotok Yukatan.

Razumi to, kdor more. — Kakor je znano našim čitateljem je bilo v Ljubljani prepovedano predavanje o macedonskih razmerah, katero je nameraval prirediti iz Macedonije tja došli ruski časnikar Orlovec. Istotako je znano našim čitateljem, da je bilo tako predavanje v Trstu dovoljeno in da se je tudi vršilo. V Ljubljani se je konstituiral odbor, ki je imel pobirati milodare za nesrečne macedonske begunce, nahajajoče se v najhujši bedi. Tako pobiranje se vrši v Trstu že delj časa, a ne pače nobenemu na um, da bi je prepovedal. V Ljubljani pa je kranjska deželna vlada tudi pobiranje milodarov prepovedala kakor pravi „Slovenec“. Ako pomislimo, da je daroval sam naš presvitli cesar 10000 K za nesrečne macedonske begunce, potem nam noče nikakor v glavo, iz kakega vzroka zamore kranjska deželna vlada prepovedati Ljubljancem, da bi v tem plemenitem delu posnemal svojega vladarja. Tako postopanje se pač ne more drugače označiti, nego s samovoljo kranjske deželne vlade, s samovoljo, ki je skrajno neumestna in ki ima za seboj večkrat prav slabe posledice. Pa tudi če bi storila to kranjska deželna vlada v sporazumu s centralno dunajsko vlado, je in ostane to vedno le samovolja, s katero se nas izziva!

Italijanska trikolora na redarstvenem poslopuju v Trstu. — V noči od nedelje na ponedeljek so namazali pročelje redarstvene palače v ulici Machiavelli v Trstu z italijanskimi barvami.

Izvoz vina iz Italije v Trst in Reko ima zadnji čas velikanski obseg. Vsak dan prihajajo ladije z italijanskim vinom, da tako Lahj pred odpravo

vinske klavzule še pred novim letom nalože v Avstriji velike množine svojega vina. Ako se bo uvažanje italijanskega vina vršilo v dosednji obsežnosti, bo vpeljanega do konca decembra 100.000 sodov vina, torej 600.000 hektolitrov vina. Od 1. novembra do 9. decembra je priplulo na Reko 44 parnikov z 28.031 sodi laškega vina.

Izhajati je prenehala „L' Istria“, dosednji organ večine deželnega zbora istrskega.

Izvolitev župana v Roču v Istri. — V četrtek se je v Roču konstatiralo novoizvoljeno občinsko starešinstvo, in je bil izbran za župana g. Peter Pavletič. Popolna hrvaška zmaga v ti občini, kjer je do sedaj vedno vladala s pomočjo političnih vladnih organov, koperskih, pešičica Italijanov, je slednje tako razkačila, da so pred nekoliko dnevi po noči kakor divji napadli stanovanje tamošnjega župnika pred g. Ružičke ter mu pobili vsa okna in vrata. Devet italijanskih divjakov, ki so se udeležili omenjenega, 2000 letne kulture vrednega čina, prijeli so še isto noč orožnik, ter jih odvedli v župetske zapore.

Političen shod na nemško slovenski meji. — Naši slovenski bratje na Štajerskem so priredili na nemško-slovenski meji v Jarenini te dni shod ki je bil nenavadno dobro obiskan. Na tem shodu so bile jednoglasno vsprejete tel-le resolucije:

I. Občni zbor kat. slovenskega političnega in gospodarskega društva s sedežem v Jarenini izraža svoje ogorčenje nad sedanjo, Slovincem skrajno nepravilno vlado in izreka Körberju nezaupanje.

II. Občni zbor protestuje proti predstavljenju slovenskih sodnijskih in davčnih uradnikov v nemške kraje in proti nastavljenju, Slovincem skrajno sovražnih nemških in nemškutarških uradnikov na Spodnjem Štajerskem.

III. Občni zbor obsoja sedanje sodnijske razmere na Koroškem in zahteva za Slovence enakopravnost pri sodnih, ki je vendar utemeljena v temeljnem državnem zakonu.

IV. Občni zbor izraža svojo ogorčenost nad nečuvno prakso vojnega ministerstva, nastavljanje pri slovenskih polkih častnike, ki ne razumejo slovenskega jezika in pozivlja poslance na to, da se potegujejo, da se nastavljajo slovenski častniki pri domačih vojaških oddelkih.

V. Občni zbor ponavlja zahtevo, da se za spodnještajerske Slovence ustanovijo višje šole, slovenska gimnazija, slovenska realka, slovenske meščanske šole in višje gospodarske šole. Ponavlja tudi občni zbor neštivilokrat stavljeno zahtevo vseh Slovencev po slovenski univerzi v Ljubljani. Obnem zahteva administrativno delitev slovenskega Spodnjega Štajerja v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru.

VI. Občni zbor tukajšnjega političnega društva protestuje proti protekciji od strani deželnega odbora pri oddajenju brezobrestnih posojil in cepljenih trt.

VII. Na občnem zboru jareninskega političnega društva v velikem številu zbrani očetje protestirajo z vso ogorčenostjo zoper odlok tukajšnje večine krajnega šolskega sveta, da bi naj bil v 5. razredu jareninske ljudske šole učni jezik nemški. Ta odlok bje v obraz vsem temeljnem naukom zdravega vzgojeslovja.

Tatinsko družbo mladih dečkov so prijeli v Celju. Načelnik tatinske družbe, ki je kradla po Celju, je bil 11letni Karol Drager. Posebno spretno so mu pomagali deček Cokan, Kokol in Voh. Udrli so tudi v stanovanje vino-tržčeve žene gospe Grecco, kjer so odprli blagajnico „Werthheimerico“ in odnesli 26 K. Svoja orodja so tatovi imeli spravljena pod kapucinskim mostom.

Zdravje biskupa Strossmayerja. — Nekateri listi so priobčili vest, da je jugoslovanskega mecena biskupa Strossmayerja te dni zadela kap. Z veseljem naznanjamo, da je bila ta vest, kakor posnemamo iz „Obzora“, neresnična. Biskup Strossmayer počutil se je te dni v resnici nekoliko slabo, ali kakor zatrjuje „Obzor“, je njegovo zdravje zdaj povoljno.

Boj proti alkoholizmu na Ogrskem. — Naučni minister dr. Vlašič je izdal dve važni naredbi, s pomočjo katerih bi se prišlo v okom važnemu vprašanju o alkoholizmu pri šolski mladeži. Poskrbel je pred vsem zato, da se čtivo že v prvem početku uredi v tem smislu. Prva naredba ukazuje, da se mora v pravila mladeniških društev vsprejeti točka, da ima društvo tudi namen priučevati mladino, ki ni več dolžna obiskovati šole, zmernemu življenju ter jo odvracati od gostilen in drugih sličnih zabavišč. Druga odredba na vse občine

in šolska nadzorništva številka 28.857 se glasi: Ni potreba na dolgo in široko razkladati, kako je nezmerno uživanje močnih pijač pogubno za telesno in duševno zdravje človekovo ter za vse njegovo moralno življenje. Ako to uživanje postane navada, uničuje zdravje človekovo, jakost njegove volje, morale, celega organizma, ruši mir v družini, in zaradi tega propadajo moralno in strdajo marsikatero pomilovanja vredne družine. Čas razvoja postane po uživanju alkohola najpogubnejši širitelj pijanstva, zato se morajo upotrebiti vsa sredstva, da se mladež očuva te strasti. Ministerstvo za nauk in bogocastje je priobčilo že pred več leti kr. nadzornikom odredbo, po kateri je deci obojega spola pred petnajstim letom, torej šolski mladini, zabranjeno zahajati v krčme in obiskovati javne plesne zabave. Izdana je bila ta odredba z namenom, da bi občine vzdr-mile, da bi izdale slične ukrepe. Ker mi mnoge občine še ničesar niso naznanile o tej stvari, zato zahtevam, da dokažejo tudi, kdaj so bile njihove odredbe od vlade potrjene. Ako take odredbe še ni, zahtevam, da jo, oziraje se na ukaze Heveškega komitata, izdajo in prepovejo mladeži pred 15. letom obiskovati krčme in mesta javnih zabav ter mi do konca leta predložijo svoje odredbe v odobrenje in poročilo, so-li načrt prejele ali ne. Odredba Heveškega komitata, o kateri minister govori, se glasi: § 1. Radi javnega miru, javne npravnosti in npravnega zdravstvenega stanja je zabranjeno v obsegu komitata Heves deci, ki še ni dovršila 15. leta, obiskovati krčme, pivnice in plesne zabave. — § 2. Kdor prestopi to prepoved, se kaznuje po § 1. z. čl. XL. 1879. z globo 100 K na korist siromakov in sicer: a) gostilničar, lastnik pivnice ali žganjarne ali oni, ki prireja javni ples in dovoli, da se tam mudi otrok pred izpoljenim 15. letom; b) stariši oziroma njih namestniki, ki deco na take kraje jemljejo seboj. — § 3. Oni stariši, ki so primorani hrano dobivati v gostilni, se ne pregreše zoper ta zakon. — § 4. Stroga dolžnost občine je, da pazi na izvršitev te odredbe in vsako prekršitev naznani okrajnemu sodniku. — § 5. Ta odredba se ima nabiti in razglasiti po vseh občinah po tamošnjem običaju, nabiti se mora tudi po vseh gostilnah, da jo morejo gostje vsaki čas čitati. Gostilničar, ki na to ne pazi, bo kaznovan z globo 100 K na korist sirotinskemu zakladu. — § 6. V slučaju prestopkn ima soditi v prvi instanci glavni mestni sodnik dotičnega okraja, v drugi podžupan, v tretji pa kr. ogrsko ministerstvo notranjih zadev.

Novi srbski list v Bosni. — V Sarajevem je začel izhajati srbski političen list „Srbska štampa“, ki bo zagovarjal bosansko vlado.

Divno pasje življenje. — Tako krasno pasje življenje, kakoršnjega imajo štirje mali psičci gospe R. T. Harrisonove v razstavi psov v Madison Square Gardenu, ima le malokateri proletarec. Psički stanujejo v najelegantnejši „koči“ v Gardenu, in ta koča je natančni model Morganove vile, o kateri vsakdo ve, da je skrajno razkošna. Za lunch dobe psi kuhano kokoš in šunko, katere jedi živalim servirajo na elegantni mizi iz mahagonijevega lesa. Da „bestije“ spe na svilenih blazinah, je naravno samoumevno. Za socialnega politikarja je taka razstava pravi zaklad in za ljudstvo — razstava grehov presitih bogatinov.

Človek in stroj. — Neki angleški strokovnjak predočuje, koliko delavskih moči nadomestujejo obrtnikom stroji, in sicer: eden delavec in dva učenca moreta izvršiti sedaj toliko dela, kolikor ga je izvršilo pred malo leti le 100 tkalcev. Stroj z enim delavcem naredil je v do-ločenem času toliko podkev, kolikor bi jih mogle v istem času narediti le 500 pomočnikov. Stroj za žreblje nadomestuje 1000 delavcev. En lončar naredi danes toliko, kolikor je poprej komaj izvršilo 1000 lončarjev. Še imenitnejše je razmerje v pristanih, kjer nadomestuje vsak mornar na tovrni ladiji 2000 delavcev. Urar more s pomočjo stroja narediti 200 do 300 ur letno in si prihrani na ta način 85 odstotkov ročnega dela.

Serum proti jetiki. — Dr. Marmorek v Parizu je iznašel zopet neki serum proti jetiki in bode te dni imel javna predavanja o njem. Dr. Marmorek je poskusil svoj serum pri jetičnih ljudeh in tudi pri živini. Pri teh poskusih so bili navzoči tudi drugi zdravniki. Uspehi so bili baje najboljši tako, da trdi dr. Marmorek z vso odločnostjo, da je iznašel gotovo zdravilo proti jetiki.

Slabo je slišal. — Dva gospoda sta se sprehajala po cesti tik železnice; jeden sprehajalec je bil zelo gluh. Mimo pridrdra vlak in lukamatija je zabrlizgal. „Hm“, pravi glušec, „to je prvi škranjec, ki sem ga slišal to pomlad“.

Mož, ki je kot pravosodni minister zastopal tako pravilno stališče, vendar ne more biti v stanu, da bi kot predsednik višjega sodišča v Gradcu izdal naredbe, ki naravnost nasprotujejo tem besedam.

Menim, da leži tudi v interesu sodne uprave, da se prouči, koliko je resnice na poročilu, je-li grof Gleispach izdal takšno odredbo, in zato želim od ministrskega predsednika kot vodje justičnega ministerstva, da takoj začne preiskave, ali je res, da so bile izdane takšne naredbe od strani predsednika graškega višjega sodišča ali od strani kake druge justične oblasti na koroška sodišča. In če je to res, pričakujemo za trdno, da bo njegova ekscelencija naj-energičnejše nastopila, da bo to stanje, ki nasprotuje postavi in pravici, čimprej odpravljeno.

Razven tega zahtevam, da ministrski predsednik ukrene vse potrebno, da bodo pri koroških sodiščih nastavljeni samo slov. jezika popolnoma zmožni uradniki, da ne bodo vsled pomanjkanja teh Slovinci trpeli škode pri svojih pravnih zahtevah.

Politični pregled.

Delegacije.

Avstrijska in ogerska delegacija sešli sta se kakor je bilo naznanjeno v tork. Za predsednika avstrijske delegacije je bil izvoljen baron Gautsch, za podpredsednika pa vit. Jaworski. V otvoritvenem nagovoru je bar. Gautsch izrazil nado, da čeravno mnoge prikazni na političnem in gospodarskem polju ne odgovarjajo opravičenim željam, se vendar posreči odstraniti obstoječe težkoče in rešiti najvažnejša vprašanja. Govornik je povdarjal, da pogosti sestanki vladarjev navdajajo vsakogar z zadoščenjem, to dokazuje vnovič spoštovanje, katero izkazuje našemu vladarju ves svet, trjuje pa tudi dobre odnose naše države z zveznimi in prijateljskimi državami, ter nas navdaja z nado, da se ohrani svetovni mir. Govornik je zaključil s trikratnim živijo-klicem na cesarja. Minister za vnanje stvari, grof Goluchowski je na to predložil delegaciji skupen proračun za l. 1904. in dvomesečni proračunski provizorij. Potem so se vršile volitve v odseke. Proračunski odsek si je izvolil za predsednika delegata Bärnreitherja, a za podpredsednika delegata Chlumetzkega. V proračunski odsek je bil izvoljen tudi dr. Šušteršič, kateremu se je poveril referat o okupacijskih deželah. Med došlimi spisi je interpelacija posl. Doberniga in tovarišev na vojnega ministra, tičouca se dogodkov na maršu Trebinje-Bilek. Interpelanti vprašajo, ako je končana preiskava v tej zadevi in na kak način so bili krivci poklicani na odgovornost.

V ogrski delegaciji je bil izvoljen za predsednika grof Julij Szapary, a za podpredsednika Koloman pl. Szell. Mesto grofa Szapary-ja, ki je bil radi boleznih odsoten, prevzel je predsedništvo podpredsednik pl. Szell, ki je v svojem nagovoru povdarjal blagodejne posledice miru in je izjavil, da postavi ogrska delegacija požrtvovalno na razpolaganje vsa ona sredstva, katera zahteva stališče in ugled monarhije. Ugled in vrednost monarhije da izvira iz politične konsolidacije obeh držav in iz nedotakljivosti gospodarskih sil istih. Govornik je povdarjal, da je glavno jamstvo za evropski mir trozveza. Gledé nastajanja avstro-ogerske in ruske države na Balkanu, rekel je govornik, da nima to drugega namena nego zboljšati v Macedoniji sedanje žalostne razmere ter napraviti tam red in mir. V tej seji je interpeliral delegat Szemery gledé govoric, ki so se širile po časopisih, da se je o zadnjem bivanju grškega kralja na Dunaju med Avstro-Ogrsko in Grško sklenila vojaška konvencija, katera da je v glavnem naperjena proti Albaniji. Na mesto ministra za zunanje zadeve je odgovoril minister Burian, da so te vesti popolnoma neosnovane.

V sredo je cesar slovesno sprejel delegacije in sicer ogrsko o poludne in avstrijsko pa ob 1. uri popoldne. Nagovorila sta cesarja s primernim govorom oba predsednika, na kar je sledil cesarjev prestolni odgovor. O vsprejemu in o prestolnem odgovoru, kakor tudi o ekspezeju ministra za zunanje zadeve prihodnjič kaj več.

Nagovor delegatov pri vsprejemu delegacij.

Pri razgovoru, katerega je imel cesar pri vsprejemu posameznih avstrijskih delegatov, mudil se je najdalje s češkim poslancem dr. Kramarom, s ka-

terim se je tako glasno razgovarjal, da je ta razgovor vzbudil med delegati občeno pozornost.

Cesar je med drugim rekel: „Na potu, na katerem ste sedaj, ne bode te ničesar dosegli.“ — Del. Kramar: „Štiri leta smo čakali, štiri leta smo potrpežljivo upali na izpolnitev naših opravičenih zahtev, ne glede na zgubo svoje popularnosti pri ljudstvu. Uvidevši pa, da je vsa naša popustljivost brezvspešna, moram si dovoliti, da povem Vašemu Veličanstvu z vso dolžno odkritosrčnostjo, da se bomo tako dolgo bojevali za svoje pravične in zmerne zahteve, dokler bomo mogli to zagovarjati pred svojo vestjo v interesu svojega naroda, države in Vašega Veličanstva.“ — Cesar: „Vi hočete pa vedno več imeti.“ — Kramar: „Notranji uradni jezik ste nam Vaše Veličanstvo sami obljubili po odpravi jezikovnih naredb in poldrugi milijon Čehov na Moravskem ima do vseučilišča vsaj isto pravico kot pol milijona Nemcev na Štajerskem, in več nismo zahtevali.“ — Cesar: „Toda vi govorite v svojih časopisih o zatiranju, in to ni pravično.“ — Kramar: „Kar pišejo časopisi, za to ne moremo mi nič. Gotovo nismo tako zatirani, kot Poljaki v Poznanju; toda javno rečem, da se kot pripadnik šestmilijonskega naroda, ki je dosegel tako visoko stopnjo kulture in ki je toliko storil za državo, čutim zatiranega, ako nimamo v uradu pravic kot drugi narodi in ako se iz vseučilišnega vprašanja napravljata politična koncesija.“ — Cesar: „Toda jaz sem uverjen, da bode te ustavnim potom najbolje dosegli uresničenje teh postulatov.“ — Kramar: „Tudi jaz bi imel tako upanje, ako bi ne stala nemška obstrukcija kot veto proti našim zahtevam. Zato se borimo proti temu in ne bomo nehali se boriti proti temu, da bi parlament z vsakojako večino stal pod oblastjo obstrukcije itd.“

Češkemu delegatu Kaftanu, ki je cesarju rekel, da zaupajo Čehi cesarjevi modrosti in očetovski dobroti, da se bo češkemu narodu vrnilo njegovo pošteno pravo, odgovoril je cesar: „Da Čehi morajo biti pametnejši in tudi pripomoči.“ Delegatu Stranskemu, ki je izrazil željo, da bi se ugodno rešilo vprašanje glede češkega vseučilišča na Moravskem, je cesar rekel, da je nade, da se ta želja končno izpolni. Z dalmatinskim delegatom Bianchinijem se je cesar razgovarjal o dalmatinskih razmerah in mu je očital, da dalmatinski Hrvatje preveč kriče. Na to je odgovoril Bianchini cesarju: „Nihče ne kriči in joka, ako ga kaj ne boli.“

Napram dr. Šušteršiču je omenil cesar, da je bilo letošnje zasedanje kranjskega dež. zbora jako burno. Dr. Šušteršič je odgovoril na to cesarju: „Da, žalibog, Veličanstvo. Ne veseli nas, da moramo tak boj voditi, toda mi ga vodimo v patrijotičnem duhu pod geslom: vse za vero, dom cesarja!“ Cesar je zopet rekel dr. Šušteršiču: „Vi se pač preveč med seboj prepirate in tako potem v dež. zboru ne pride do miru, kar je vendar škoda.“ Nato je odgovoril dr. Šušteršič cesarju, da je glavni vzrok vsemu temu zadrževanje deželne vlade, katera je kat. narodno stranko prisilila k takemu radikalnemu stališču. Ko je cesar zopet menil, da ni temu kriva deželna vlada, je dr. Šušteršič odgovoril ter dejal: „Dež. vlada se je žalibog podala za ekzekutivni organ takozvane večine deželnega zbora, katera reprezentuje malo manjšino dežele. Tako je velika večina dežele polgoma prišla v radikalno opozicijsko stališče. Boli nas voditi boj v tako radikalnih oblikah, ali mi smo že pred leti svarili. Jaz sem pred več kot tremi leti že naprej rekel, da bo tako prišlo, ako se razmere ne spremenijo. Razmere se žal niso spremenile, in tako je prišlo do sedanjih situacij.“

Skupni proračun.

Skupni proračun za l. 1904, predložen delegacijam, izkazuje vseh potrebščin za 374.975.389 kron, ki se deloma pokrijejo po dohodkih 6.965.471 K, čiste potrebščine znašajo torej 368.009.918 K in sicer 1.957.546 K več, nego lanskega leta.

Prebitek na carinah proračunjen je na 113.273.419 K, in sicer za 424.730 K višje, nego l. l.

Izvanredna potrebščina za vojaštvo v okupiranih deželah znaša 7.563.000 K, pokrijejo za to pa 80.000 K; čista potrebščina torej 7.483.000 K, t. j. 331.000 K manj, nego l. l.

Naknadni krediti za l. 1903. znašajo 2.124.150 K. Za nabavo novih topov zahteva se tudi letos nadaljnih 15 milijonov kron.

Med zahtevanim povišanjem potrebščin za ministerstvo vnanjih zadev je postavka 32.600 kron za ustanovitev novega konzulata v Mitrovici. Ta nova potrebščina utemeljuje se v proračunu s tem, da je Mitrovica glavno mesto vi-

lajeta Kosovo, ki meji na okupacijske dežele in je tudi v mirnem času važna opazovalna točka. Še večjo važnost pa je ta točka zadobila po dogodkih na balkanskem polotoku in slednjič je ta točka važna za našo državo tudi v narodno-gospodarskem oziru.

Nadalje se na novo zahteva potrebščina 70.000 kron za ustanovitev konzulata v Johannesburgu, ki ima povpeševati naše trgovinske interese v Transvaalu.

V utemeljevanju rednih potrebščin za vojsko se povdarja, da se je morala preuredba poljskega in gorskega topništva odgoditi radi do sedaj opuščenega zvišanja kontingenta novincev. Vsled tega odpade že za leto 1903. pogojno dovoljeni kredit za ustanovitev 14 poljsko haubiških baterijskih divizij in za preuredbo gorske baterijske divizije na Tirolskem, kar zmanjša potrebščino za kron 4.283.732.

Med povišanjem potrebščin se omenja svota 106.849 kron za pomnoženje personala vojaških sodnikov in sicer za 12 mest slotnikov-avditorjev, 70 avditorskih aspirantov, katero pomnoženje zahteva namerovano izvedenje novega vojaško-kazensko-pravnega reda. Od zadnje imenovanih mest ima se jih spolniti dne 1. jan. 1904. 30, dne 1. maja in 1. nov. 1904. pa po 20.

Za sistemiziranje mesta vojaškega atašeja v Sredu zahteva se v proračunu 10.000 kron; za povišanje dotacije za premije, odplačila in službovne doklade dobrovoljno dalje službojočim podčastnikom pa 500.000 K poviška.

Med izrednimi potrebščinami za vojno mornarico je posebno omeniti: za dopolnjenje ladjevja 13 milijonov kron (387.190 kron več, nego l. l.) Od teh odpade za križar „E“, ki nadomesti vojno ladjo „Radecky“, 2,1 milijonov kron; za oklopno ladjo „Nadvojvoda Karol“ 4,2 milijona kron; za oklopno ladjo „B“, ki nadomesti ladjo „Drache“, 2,1 milijona kron; za oklopno ladjo „G“, ki nadomesti „Novaro“, 2,2 milijona kron.

Za vzdrževanje, nadomeščanje in službovanje ladjevja zahteva se letos 3.999.250 kron manje, nego l. l.; za topeve, s katerimi se obožrožiti oklopni ladji „Nadvojvoda Karol“ in „B“ pa za 1.200.000 kron več nego l. l. Radi naprav za preskrbljevanje z vodo vojne luke v Pulju zahteva se nakladni kredit 80.000 kron.

Sklepni račun za l. 1901. izkazuje stroškov 374.523.169 kron in po odbitku dohodkov na carini, v znesku 118.113.345 kron, znaša čista potrebščina 256.409.824 kron. Po odbitku 2% na račun Ogrske odpada na Avstrijo 168.204.844 kron, na Ogrsko pa 88.076.783 kron.

Izobrazba političnih uradnikov.

Te dni je izšla na vse deželne vlade naredba ministrskega predsednika kot voditelja ministerstva notranjih zadev, s katero se načelnikoma deželnih vlad priporoča, naj gledé mladih konceptnih uradnikov gledajo na to, da se isti ne le seznanijo z raznimi posli politične uprave I. in II. instance, marveč, da se tudi seznanijo z razmerami dotične dežele in prebivalstva, za kar naj se pošiljajo v službovanje na različna okrajna glavarstva.

Poštenost mej madjarskimi poslanci.

Imunitetni odsek ogrske zbornice je sklenil, izročiti sodiščem naslednje poslance: Poslanca Ugrona radi goljufije in občinske krivde; poslanca Czavolskega radi poneverjenja; poslanca dr. Pavla Nessija radi poneverjenja denarja njegovih klientov; poslanca Valentina Eötvösa radi ponarejanja hranilnične knjižice in poneverjenja.

Nadvojvoda Franc Ferdinand in ogrska kriza.

Poslanec Scheicher je na nekem shodu povedal izrek prestolonaslednika Franca Ferdinanda o ogrski krizi. Nadvojvoda je dejal: „Ogrska kriza bo rešena, kadar prikorakamo na Ogrsko.“

Hrvatski sabor.

V tork se je v Zagrebu otvorilo zasedanje hrvatskega sabora. Ko je vstopil ban z nadškofom Posilovićem v sabsorsko dvorano, ju je madjarska večina pozdravila z živijo-klici, dočim je opozicija molčala. Ban je razložil svoj program, ki je pa popolnoma madjarski. Dr. Brezstyenski je povedal banu, da ne more sprejeti njegovega programa, ker v svojem govoru ni dal nobene garancije proti kršenju sedanje nagodbe, katere seveda njegova stranka itak nepriznava, ali vendar želi, da se vrši, dokler obstoji. Ban ni obljubil reforme volilnega reda, niti svobode tiska, a še manje postave o sestajanju. O zahtevah vojaških je molčal, a ravno tako o gnotnih zadevah hrvatskega naroda. Ban tudi ni povedal, kako se bodo v bodoče delile duhovne časti, po pravici ali pa po madjarskih zaslugah. Proti taki vladi, ki

hoče voditi hrvatsko politiko v isti smeri, kakor jo je vodil bivši ban Khuen, dejal je govornik, bode opozicija vedno v boju. Odpoklicanje avstrijskega in nemškega poslanika iz Beograda.

Avstrijski poslanik odpotuje v četrtek iz Beograda, nemški poslanik pa v soboto. Po poročilih raznih listov bi bil rekel naš cesar srbskemu poslaniku, katerega je vsprejel te dni v avdijenciji, da je to odpoklicanje poslanikov iz Beograda le rahel migljaj srbskemu kralju Petru, da bodo pa v bodoče vlasti nastopile z drugimi sredstvi, ako bo stranka morilcev kralja Aleksandra hotela obdržati upliv.

Srbski kralj Peter in morilci kraljeve dvojice.

Razni listi prinašajo vest, da bode kralj Peter I. odstranil z dvora vse one častnike, ki so se udeležili umora kraljeve dvojice. Istotako da bodo odstranjeni krivci na omenjenem umoru z vseh uplivnih mest, na katerih so bili nastavljeni.

Protiaustrijske demonstracije v Italiji.

„Informatione“ javlja, da se na Laškem nadaljuje demonstracije proti Avstriji. Voz avstrijskega poslanika pri Vatikenu je bil ometan z blatom. Te dni so vseučiliščniki v Rimu zažgali sliko avstrijskega cesarja.

Rusi in Japonci.

Razporna točka med Rusijo in Japonsko je otok Koreja, ki ima 7 in pol milijonov prebivalstva. Korejo loči Japonsko od Rumenege morja in je zategadelj tako važna. Za Japonce je razun luke Chemulpo v prvi vrsti važno mesto Fuzan, kjer se osredotočuje njihova trgovina. Rusi pa hočejo imeti na Koreji luko Jangamfo in hočejo, naj bo ta pristan zaprt vsem drugim narodom, da ga morejo oni sami izkoristiti. Na vshodu Rusi nimajo pripravnih luk, ker po zimi vse zamrznejo, na južni Koreji pa vlada že toplejša obnebje. A Japonci trdijo, da je Rusom dovolj Mandžurija, ki leži ob Tihem oceanu, in zahtevajo, naj bo Jangomfo odprt vsem narodom. Neki ruski državnik se je izrazil, da bi se morala njegova dežela 30 let bojevati za Korejo v slučaju, da jo izgubi. Kakor se poroča, ruski car noče vojne z Japonci, in diplomacija je prepričana, da ne pride do vojne, ker si Japonska ne upa napovedati je. Ruske vojne moči v vzhodni Otriji zadoščajo bolj kot dovolj za vse mogoče slučaje.

Boris Sarafov o macedonskih reformah.

Boris Sarafov, general macedonskih vstašev, se je izrazil o reformah tako: „Macedonci ne verujemo, da bi se reforme uresničile, tudi ne na to, da bi koristile narodu. Kot stvari stojé danes, bomo morali spomladu zopet udariti. Ako bodo pa reforme res koristile Macedoniji, bomo ostali mirni. Naš cilj je avtonomija Macedonije, le tedaj bo mogel narod živeti. Mi hočemo da vsa ljudstva v Macedoniji živé slobodno, nočemo nadvlade enega naroda, nočemo da bi se dežela delila. Hočemo slobodno in človeško življenje, hočemo prosveto in civilizacijo za našo deželo. Prepričan sem, da bomo zmagali.“

Domače in razne novice.

Deželni odbor je imenoval za pisarniška asistenta davčnega praktikanta g. Drag. Cigoja in sodnega kancelista g. Nik. Galla.

Za „Šolski Dom“ je prejelo naše upravnništvo: Stepančić Franc, župni upravitelj v pokoju, 10 K; Čuček Rajko v Trštu mesto venca na rakev pred gosp. Matiji Slekovec 10 K.

Predsedništvo prejelo: J. G. v K. 10 K; Jožef Munih pri Sv. Luciji ob Soči 5 K; vesela družba gorjanov v veliki baraki v Hudajužni 5 K.

Srečna hvala!

V obrambo proti „Lega nazionalne“, ki vabi in kliče naše otroke v svojo šolo v Neblem, podarila je „Centralna posojilnica“ v Gorici 80 K, „Narodni sklad“ v Gorici 150 K, dr. Treo pri ljudskem shodu na Križadi dne 25. nov. 4 K, drugi rodoljubi zložili 10 K 40 v, dež. poslanec Anton Jakončić nabral pri odborovi seji „Vin. in sadj. društva“ na Dobrovem dne 11. t. m. 7 K, N. N. podelil podpore 60 K. Skupaj se je torej prejelo 311 K 40 v. Od tesvot se je že porazdelilo za obuvalo 136 K 60 v, za obleko se je plačalo 27. nov. t. l. v Korminu 123 K 60 v. Ostaja torej od prejete svote še za krojača in šiviljo 51 K 20 v. — Obdarovanih je pa le polovica otrok, polovica pa še ostane in čaka ter vedno poprašujejo, li dobijo tudi oni kaj podpore. Rodoljubi, priskočite na pomoč v obrambo narodne meje v Neblem! Zahvaljujoč se vsem dobrotnikom v imenu obdarovancev se bilježim

And. Gergolet, župnik.

Wilhelmov obliž. — Ta izključno v lekarni Frana Wilhelm, c. in kr. dvojnega založnika v Neunkirchen, Sp. Avstrija, izdelani obliž, porublje se čisto v vseh slučajih kjerkoli je treba rabiti obliž. Posebno koristno deluje pri starih in ne vnetih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, turih itd., katere se ina poprej očistiti ter potem dotična mesta pokriti z obližem namazanem na koščku platna ali usnja. Ena škatlja 80 vin., ducat škatljic K 7.—; 5 ducatov škatljic K 30.—

V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchu (sedem cerkva). Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobiva, pošlje izdelovalec.

Dognano je, da so obče priljubljene in vsestransko razširjene »kapljice sv. Marka« mestne lekarne v Zagrebu, Markov trg, najpotrebnejše v vsaki hiši. Podati se jih more bolnikom kot prvo pomoč, zdravim pa v odvrnitev boleznij. Zato pa opozarjamo p. n. gg. čitatelje na današnji oglas »Mestne lekarne« v Zagrebu, Markov trg, na 4. strani.

Razpis dražbe.

Razpisuje se dražba užitnine vina, mesa in piva županstva Renče za l. 1904, ki bode v občinski pisarni dne 27. t. m. ob 11. uri predpoludne. Vsi podatki se poizvedo na dan dražbe v občinski pisarni.

Županstvo Renče.

Prodaja se v Ajdovščini

blizu železniške postaje

hiša z mlinom in z vsemi pripadajočimi gospodarskimi poslopi in zemljišči.

Natančneje poizvedbe se dobe pri lastnikih Ferdinandu Makovec v Ajdovščini in Rozini Trojer v Gorici, v kapucinski ulici št. 2.

Najprimernejše

božično darilo

Prodajam 12 parov pravih harških kanarčkov lastne vzgoje, najplemenitejše pasme, ki žvrgolijo tudi pri luči. Cena 10 gld. parček.

Dalje oddam pod torniško ceno 5 »zonofonov« najnovejše konstrukcije, ki izvajajo popolnoma naravne glasove kakor n. pr. petje, godbo na vsa godala, zvonjenje itd.

A. Jerkič, fotograf,
Gorica.

Leop. Reja, gostilničar »Pri Golobu« na voglu ulice Morelli.

Priporoča pristna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedli.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E 1095 na: Annoncen-Abtheilung des »Merkur«, Mannheim, Merfeldstrasse št. 44.

Priporočilo!

Josip Novič,

krojaški mojster

v Gorici, Gosposka ulica št. 21

(tik pošte)

prvo nadstropje,

se priporoča slavnemu občinstvu, čast. duhovščini v mestu in na deželi.

Gostilna

»pri Žagarju«

tik nove postaje

na **Blančah,**

toči

vedno naravna domača črna in bela vina. Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in mrzlimi jedili. Cene zmerne.

Priporoča se za obilen obisk iz mesta in dežele.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v **Pevmi,**

za Sošk. mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvoreno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije a sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame in gospode, modne barkente, in drugo manifakturno blago posebno za bližajoči se zimski čas, blago vseh kakovosti in po najnižje mogočih konkurenčnih in stalnih cenah.

Vzorci najnovejše izbere se na zahtevanje pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

Rojaki! Ne pozabite naših zavodov.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in neštivilno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in ne nadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah in rokah ter ozdravejo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledodnih boleznih, ublažujejo katar in izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Te prezenejo velike in mal. gliste ter bolečine po teh provzročene.

Tudi delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter »koliko« in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in od te izvirajoče boleti.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in »madronu«, in zato ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo v »Mestni lekarni v Zagrebu«. Naročuje se edino in točno le pod naslovom:

»Mestna lekarna«, Zagreb, Markov Trg št. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot en ducat (12 steklenic) se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) K	4.— h	4 ducat (48 steklenic) K	14.— h
2 „ (24 „ „ „	8.— „	5 „ (60 „ „ „	17.— „
3 „ (36 „ „ „	11.— „		

Priznalnih pisem imam na tisoče, da jih ni mogoče vseh tukaj ponatisniti, zato navedem imena le nekaterih gospodov, ki so s posebnim vspedom

uporabljali kapljice sv. Marka, ter popolnoma ozdravili: Iv. Barentinčič, učitelj; Janko Kišur, kr. nadlogar; Štefan Barčič, župnik; Ilija Manič, opandar; Sofija Vuhelič, šivilja; Jožef Seljanič, kmet itd. itd.

Mestna lekarna

Zagreb,

Markov trg št. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Vstanovljena l. 1360.

Kapljice sv. Marka.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalisku po 8 vin.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nesloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo "Gorice". Oglasi se računijo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Boj med ogrsko in avstrijsko vlado.

Kakor je bilo pričakovati, je vzbudil odgovor našega ministerskega predsednika, na interpelacijo, katero je stavil v zadnji seji gosposke zbornice njen predsednik knez Windischgrätz, največjo razburjenost v ogrskem parlamentu. S tem odgovorom počel se je ogrski parlament v pondeljek. Najprvi je govoril o ti zadevi poslanec Hodossy. Rekel je, da je popolnoma napačna trditev, da bi bil namen nagodbi iz leta 1867. enotnost monarhije. Nagodba iz leta 1867. je nasprotno zavržla zistem enotnosti ter postavila na mesto enotnosti dualizem: z dvema samostojnima državama. Ravno tako napačni so nazori gosposke zbornice, kakor da so Ogrum obljubljeni reforme v armadi proti nagodbenim zakonom. Govornik je dalje rekel, da bi morali Ogrji takoj zavreči nagodbo iz leta 1867, ako bi bile njene določbe res take, kakor jih tolmači dr. Körber in z njim tudi avstrijska gosposka zbornica. Sicer je res, da se nagodbeni zakoni smejo spremeniti le z dovoljenjem Avstrije, toda Ogrska ima pravico si v sporazumljenju s svojim kraljem ustvariti svoje zakone, neodvisno od Avstrije. Govornik je končno izjavil, da kakor hitro bi se napačna ogrska državna samostojnost, neodvisnost in suvereniteta, borile se bodo vse stranke političnega življenja združene v največji slogi proti tujim umešavanjem in napadom. — Ministerski predsednik grof Tisza je izjavil: Prizore v gosposki zbornici smatram za žalostne in razburljive. Ostro je kritikoval centralistične oblasti, ki vedno govore o enotnosti monarhije, a so s tem povzročili že toliko nevarnosti, da spravljajo prestol in narod v nevarnost. V velikih skrbeh gledamo, kako se dan danes krši državna spojitve v Avstriji. Prizadevanje resnih činiteljev v Avstriji, ki hočejo pridobiti svojemu uplivu na Ogrskem zopet veljavo, ter se umešavati v ogrsko državno pravo, je imenoval „osodepolno zaslepljenost“. Temu prizadevanju se bo uprl

celokupni madjarski narod. Reforme, ki jih je dovolil kralj, se sicer niso uresničile, toda kroni dolžna čast bi se prekršila, ako bi se le dvomilo, da se v imenu krone dane izjave ne bodo s popolno vernostjo uresničile. Grof Tisza je izjavil nadalje, da so vse nameravane reforme posledica nagodbe iz leta 1867. — Govorilo je še več drugih poslancev, in napadi na dr. Körberja leteli so od vseh strani. Omenimo naj še tu le besede, katere je izustil Kossuth, ki je rekel, da mu je nerazumljivo, kako more vladar dovoliti avstrijskemu ministerskemu predsedniku, da zasmehuje dualistično državo, ter svojega ogrskega tovariša primora, da zavrača njegove napade. — In res je čudno, kar se dogaja zadnje čase v to- in onstranski naši državni polovici. Nastop jednega kakor drugega ministerskega predsednika, ki sta pa oba prva svetovalca jednega in istega vladarja, nastop v tako določno nasprotni smeri, tak nastop ne more nikakor povzdigniti ugleda avstro-ogrške države v oči inozemstva. Dokler je šlo le za poveljni jezik, ni bilo to še tako hudo, ker smešna bi bila trditev, da bi Avstro-Ogrska ne mogla imeti dobre armade brez poveljnega nemškega jezika. Taka trditev prihaja le od Nemcev, katerim pa je veliko manj ležeče na dobri avstro-ogrski armadi, nego pa na ponemčevalnih tendencah, ki so se vedno bolj širile v naši državi pod navidezno nedolžno krinko prepotrebne nemškega poveljnega jezika. Torej zahteva Madjarov po madjarskem poveljnem jeziku pri madjarskih polkih da bi ne bila nikakor tako osodepolna, kakor so jo slikali in jo še slikajo Nemci. Pač pa stopa v ospredje drugi moment, namreč enotnost ali skupnost avstro-ogrške armade. In ta moment se je v prvi vrsti povdarjal v gosposki zbornici avstrijski. In ravno proti temu momentu nastopajo danes z vso odločnostjo Madjari in njim na čelu ministerski predsednik sam. To je torej ono preporno jabelko, ki je izzvalo boj med avstrijsko in ogrsko vlado, med vla-

dana torej, kateri sta vladi enega in istega vladarja. Tak boj pa je v resnici čuden in utegne postati celo nevaren za celo avstro-ogrsko monarhijo, ako mu merodajni činitelji ne storé konca čim prej. Glavna voditelja tega boja pa sta dr. Körber in grof Tisza. Ako ni torej komedija, in sicer žalostna komedija ves ta boj, potem je neobhodno potrebno, da izgine z bojišča jeden ali drugi imenovanih dveh voditeljev boja, da pade ali dr. Körber ali pa grof Tisza.

V boju za zakon in pravico.

(Govor poslanca dr. Ploja v državnem zboru dne 24. novembra 1903.) (Konec.)

Sodniki in zakon.

Gospoda moja! Mi slišimo in moramo slišati ob vsaki priliki, da ima slovenska stranka pri koroških sodiščih le tedaj pravico zahtevati, da se vodi razprava v slovenskem jeziku, kadar je zmožna le slovenskega jezika. Ta je vzrok, da sodniki vprašajo najprej slovensko stranko: „Razumete nemški?“ S tem se doseže, da povabljenec, katerega večkrat povabilo pred sodišče in sodna dvorana zmede, v takem stanju ne najde poguma, zanikati vprašanja in da rajši pove, češ, da je več jezika.

In potem se ga nemški zasliši in stavi nemški zapisnik.

Da se stranka le težko, morda pretrgano nemški izraža, da pri tem ne izrazi svoje prave volje, da so njene izjave netočne, je postranska stvar.

In to vendar ni resno pravosodstvo. Na ta način se doseže, da se stavijo zapisniki le v nemškem jeziku in se istotako izrekajo le nemške razsodbe. Ta postopek pa ugovarja pisani pravici, članu XIX. drž. zak., § 13. splošnega sodnega reda, ki ni preklican po novem civilnem procesnem redu, §§ 13 in 189. kazenskega procesnega reda in § 4. o postopanju izven prepornih slučajev od leta 1854.

Sodniki, ki kršijo na ta način besedilo zakona, se sklicujejo na odlok sodnega ministerstva od 15. marca 1862,

poslan na nadsodni predsedstvi v Gradcu in Trstu, s katerim se na videz ureja jezikovno vprašanje pri sodiščih v okrožju graškega nadsodišča.

Ali iz besedila te izjave je razvidno, da sodno ministerstvo v tej zadevi ni hotelo urediti jezikovnega prava kot takšnega, jezikovnega prava vsakega posameznika, temveč da je sodno ministerstvo s to odredbo hotelo urediti samo dolžnost sodnikov glede na jezikovno rabo, glede na to, kdaj je dovoljen slov. jezik pri sodiščih.

To razumevanje in ta komentar najde tudi svoje natančnejše pojasnilo v izjavah sodno-ministerjalnega odloka od 18. februarja 1882. Ta odlok je izšel ravno tako na nadsodni predsedstvi v Gradcu in Trstu in je nadaljevanje odloka iz leta 1862.

Kot se čuje po vsej javnosti v slovenskih delih, na jugu te države, je predsednik višjega sodišča v Gradcu uredil prakso pri koroških sodiščih; po njegovi ureditvi je raba slovenskega jezika pri sodiščih le tedaj dopuščena, ako dotična stranka ni niti malo zmožna nemščine, to je, če je ne zna niti lomiti, a slovenskim odvetnikom kot zastopnikom slovenskih strank je prepovedano sploh posluževati se slovenskega jezika.

Priznam odkritosrčno, da ne morem prav verjeti istinitosti te vesti, in sicer zato ne, ker si ne morem misliti, da bi predsednik viš. sodišča, grof Gleispach, ki se je kot pravosodni minister tako pravilno izrazil v tej zbornici ravno o vprašanju jezične rabe pri sodiščih, dal takšno navodilo, bodisi ustmeno, bodisi pismeno. Grof Gleispach je kot justični minister ob priliki justične debate l. 1896 v seji 20. marca govoril sledeče: „Justična uprava stoji na stališču, da ima vsak avstrijski državljani biti zaslišan od svojega pristojnega sodnika v materinem jeziku, in da ima biti vsaka uloga, ki jo temu sodniku predloži, rešena v onem jeziku, v katerem je predložena. Ta akcijom pa sega samoobsebi umevno le tako daleč, kadar se gre za v deželi, navadni jezik“.

PODLISTEK.

24

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

„Hehe-hi! — Grob čaka, smrt čaka, jaz tudi čakam: vsi trije čakamo. — A Špela je vendar vsa škratova... Med se je izpremenil v strup, ljubezen je zdvijala v bolezen, bolezen je izlegla smrt, smrt je konec, konec je — amen...“

„Oh znorel je zares!“

Amen, amen,
Špela pod kamen,
Kozmek pod lonec:
Vsega bo konec...“

„Tiho, hudobni klopotec! — Poštene dlake ni na tebi. — Rokomavh si, glavar vseh tatov.“

„Jaz sem — angel pod klobukom. — Kaj si pa ti — škrat!“

„Obseden si — Bog mi odpusti grehe!“

„Rad bi obsedel, rad, ker noge mi ne zlužijo več. A kje naj obsedim, kje, tu na cesti?“

„Bog ti odpusti saj ne veš, kaj bledeš!“

„Kaj? — Odpustim naj — tebi — grehe? Ne in ne! — Tavori z njimi po svetu kakor kraški osel. — Špela je in ostane — škrat.“

„Če mi ne molčiš, pljusknem te po ustih, da ti —“

„Kaj? — Ali misliš, zobe, ker nobenega nimaš?“

Staro dekle trikrat tri,
Fantov ima dvakrat tri,
Modercev le enkrat tri,
Za vsakega enkrat tri...

„Molči, potepin, malharjev sin!“

„Špela! — Bog te vidi, jaz te slišim! O mojih poštenih rajnikih ne zini mi pa kar nobene več, drugače — — —“

„Potepin si, malharjev sin, — slišiš!“

To je pa bilo Mraku uže preveč. Besno se je zaletel proti Špeli. da bi jo udaril; a k sreči se mu je umaknila in zbežala nizzdolu proti Lesju, kar so jo nesle noge. A tudi Mrak je sklical vse svoje trezne in netrezne moči skupaj in jo ucedil za Špelo. Pot so mu lajšale razne kletvice, krajše in daljše, kakor mu je dopuščala sapa. Pridirjala sta skoraj vže v vas, ko se je Mrak izpodtaknil in padel, kakor je dolg in širok, po cesti. Stalo ga je precej časa in truda, predno se je zopet postavil na obe nogi. Tedaj pa ni bilo o Špeli ne duha na sluha več. Še enkrat je Kozmek krepko zaklel, prepustil potem Špelo pravici božji in kreval proti Prelazju.

XIX.

„Pa se v stran ozri je,
Pa je spet pogledal,
Kaj je v srci čutil,
Teško bi povedal.“

Ant. Hribar.

Preteklo je dobro leto, odkar je bil Mirko namenščen kot gozdar v trnovskem gozdu. Zadnji čas je zahajal bolj pogostoma k Zagričarjevim, in sicer po posebnem opravku. Jožka so bili namreč potrdili za vojaka. Oče župan, ki je ljubil svojega jedinca, ni bil še zadovoljen s tem, da so mu vslišali prošnjo in vzeli sina le za dva meseca, ampak hotel je sinu še to kratko dobo vojaške službe olajšati. Zato je

naprosil Mirka, da bi naučil Jožka malo nemščine. Mirko je iz srca rad vstregel tej prošnji. — Prihajal je k županovim ob nedeljah, sem pa tje, ko je bilo slabo vreme, pa tudi mej tednom.

Nekoč — bilo je na delavnik — primerilo se je kakor nalašč, da ni našel Mirko pri županovih nikogar doma, razven Milke. Radi tega se seveda ni vrnil kar na pragu, ampak sedel je na klop ob ognjišču in začel razgovarjati se z Milko. Pogovori o vsakdanjih rečeh razpletli so se mej njima tako daleč, da sta si nazadnje razkrila, kar sta čutila skrivoma uže dolgo. —

Na binkoštno nedeljo, ki je bila prva potem, šli so od desete maše skupaj domov Mirko, Jožek in Milka. Tedaj je bil Mirko prvič očitno v družbi z Milko. Sam od sebe ne bi se jej bil pridružil tudi takrat ne, a pridržal ga je bil njen brat Jožek. —

Seveda je povzročilo to mnogo govorenja in ugibanja, posebno mej zarjavelimi devicami. Beračica Špela je takoj skrivnostno zaregljala na uho stari teti Čobodri:

„Ali vidiš, Mica? — Saj sem rekla, saj sem rekla: županova hči si zna izbrati.“ —

A tudi resni očanci so uganili katero o tej vlevažni zadevi. Naravno je, da niso premozgovali te stvari tako na tanko in na drobno, kakor blebetave ženice. Tudi tako tajno ni bilo njihovo ugibanje, ampak povedali so si jo tako, da bi jo bil v mlinu lahko slišal, kdor ni gluha.

(Dalje ride.)

Za „Božičnico“ v „Šol. Domu“ so darovali še sledeči gg. dobrotniki in dobrotnice; prevz. knezo nadškof Andrej Jordan 10 K; trgovec Braunitzer blaga za obleko; učitelj v gluhonemnici Rudež 2 K; gosp. učiteljca Berlot 80 vin.; A. F. 10 K; ljubitelj mladine 2 K; gospa Terezija Klančič v Podgori 5 K; slikar Ivan Vencel 6 K; gospa Olga Vencel 4 K; gospa Terezija Golja 10 K; prof. Mašera 2 K; sodni svetnik Rutar 5 K.

Vsem dobrotnikom in dobrotnicam naj Bog stotero povrni!

Solsko vodstvo.

Vabilo k „Božičnici“ katero priredi društvo „Otroški vrt“ v korist „Otroškemu vrtu“ v Solkanu dne 20. decembra 1903. v dvorani g. Alojzija Mozetiča. Vspored: I. Otroški vrt: Petje: „Pri jaslicah“; Deklamacija: „Srčen deček“; Prizor: „Perice“; Deklamacija: „Mlada pastarica“; Deklamacija: „Pri jaslicah“. II. Bellehem, božične slike z deklamacijami: I. Pastirci v Bellehemu; II. Jaslice; III. Sv. trije kralji. III. Petje. IV. „Pravo junaštvo“ podoba s kmečkoga življenja. V. Božično drevesce. VI. Srečkanje. Začetek ob 4 $\frac{1}{2}$ popoldan. Vstopnina: 40 h; — otroci 20 h; — sedeži 20 h. Ker je čisti dohodek namenjen za vzdrževanje „Otroškega vrta“ se radodarnosti ne stavijo meje. odbor.

Kmetijski shodi. — Prihodnjo nedeljo ob 2 $\frac{1}{2}$ pop. (po blagoslovu) bode kmetijski shod v Kojškem, prihodnjo ponedeljek pa bode poučeval potovalni učitelj za kmetijstvo g. A. Štrekeljv Rihembergu, kako je saditi in oskrbovati sadno dreve. Ker je dobila rihemberška občina od vlade okoli 5000 cepljenih sadnih drevesc, upati je, da se vdeležé poslednjega pouka vsi oni, katerim so se drevesca podelila.

Izpred sodišča. — Zaradi napada sta stala pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem te dni 44-letni štacunar Franc Mozetič in 36-letni črevljar Ivan Weinberger, oba iz Mirna. Dne 4. septembra t. l. nahajala sta se vsak s svojim kolesom pri železniški stražnici št. 51 v Sovodnjah, ravno ko je imel priti brzovlak. V tem hipu pa je železniški čuvaj Franc Pernarčič zaprl zatvornici in jima je zabranil prehod. Pri tej priliki pa, tako govori obtožba, začela sta imenovana čuvaja pretepati po glavi in po ramenih, in ker je pridrdral ravno v istem hipu mimo brzovlaka, ni dosti manjkalo, da bi se bil čuvaj zavalil podenj. Toženca sta priznala, da sta bila v omenjenem času pri dotični stražnici, a zanikala sta, da bi bila preteptala Pernarčiča. Zagovornik je predlagal, naj bi se preslišale še druge pričé, in ker je sodni dvor vsprejel ta predlog, bila je obravnava prenešana na drugi dan.

Stali so v četrtek pred sodiščem Božič Martin iz Litije, Majer Melhijor iz Varaždina, Malavasič Ivan iz Vrhnike in Zevnik Jurij iz Kranja, vsi delavci pri gradnji bohinske železnice. Toženi so bili zaradi zle poškodbe tujega blaga in pa zaradi telesne poškodbe. Dne 1. novembra pili so z drugimi delavci v baraki Josipa Kovača, nahajajoči se pri Kuku na Kanalskem. Nastal je prepir, med katerim je bil ranjen z nožem neki Prešern. Ko je ob 9 zvečer Kovač zaprl barako, šli so zgoraj omenjeni štirje mladeniči proti domu, dočim jih je več ostalo v baraki, kjer so imeli svoja prenočišča. Noč je bila temna. Ko so bili obtoženci nekoliko oddaljeni od barake, začelo je priletati za njimi kamenje. Vrnili so se zaradi tega nazaj k baraki in so s silo podrli vrata barake ter udrli vanjo. Tu je nastal zopet mali pretep. Opomniti je treba, da so obtoženci, predno so udrli v hišo, napadli barako s kamenjem in napravili več škode. Poleg tega pa je jeden izmed njih opetovano ranil na levi roki delavca Prošla, ki je spal v baraki in se jim postavil v bran, ki so udrli vanjo. Konec obravnave je bil ta, da so bili obsojeni in sicer: Zevnik na 5 mesečno ječo, Majer na 4 mesečno, Božič in Malavasič pa na 3 mesečno ječo.

Nađene in izgubljené reči. — Dne 8. t. m. je bila najdena v neki ulici zlata svetinja. Ista se nahaja v mestni blagajni. Neka ženska iz Starancana je izgubila na dan sv. Andreja 90 K. Kdor bi bil našel denar, odda naj ga na tuk. policiji.

Nesreča pri delu. — 23-letni Fr. Abram iz Lukovca, ki je delal na novi železniški progi v Rihembergu, se je s pikonom pri kopanju tako močno ranil na nogi, da so ga morali prepeljati v tukajšnjo bolnišnico.

Konfisciran revolver. — V neki tukajšnji kavarni se je sprl posestnik Bajc Anton iz Višenj v podkrajski občini, z drugimi gosti, ki so se takrat nahajali v kavarni. Bajc je potegnil iz žepa revolver. a storil ni nobenemu nič za-

lega z njim, ker so mu ga vzeli iz rok. Bajc je moral plačati na policiji 10 K globe.

Dobro napreduje neki Filip Mihelj z Brji pri Rihembergu. Dne 9. t. m. je prišel iz 7 dnevnega zapora, ki si ga je zaslužil z neko tatvino. Pred par dnevi je pa ta pekovski vajenec prišel v prodajalnico g. Janescha in si je dal stehati 5 kilogramov grozdja, dva kilograma kave in nekaj masla, tako da je bilo vse skupaj vredno 16 K. Rekel je v prodajalnici, da vzame blago na račun neke gospe, ki ima v Gorici svojo pekarno. Kasneje pa se je doznanlo, da je bilo to goljufija, in malopridneža so aretirali.

Umrla je v Šempasu po dolgi in mučni bolezni v 81. letu starosti g. Katarina Cernatič, soproga posestnika in bivšega župana g. Josipa Cernatiča v Šempasu. Pokojnica je bila jako blaga duša. S soprogom sta živelá v srečnem zakonu 61 let. Lansko leto sta namerala obhajati slovesno demantno poroko, a so vsled njene bolezni vse opustili. — Naj ji bo zemljica rahla!

Mrtveca našli. — Pod hrvoj, ki vodi „pri Maruškovcu“ iz državne ceste v Masoro, so našli mrtvega v Idriji Valentin Božiča, rodom Idričana, znanega trgovca z čipkami (špicami) na Zelinu. Ponesrečil se je v noči od 28. na 29. pr. m., ko je šel po opravkih v Idrijo. Po glavi je bil ves pobit; poznale so se mu tudi take rane, kakor da bi bile povzročene s kakim rezilom. — Sumilo se je, da se je zvršil zločin! Ta sumnja se potrjuje tem bolj, ker so našli pri njem molek, molitvenik, ključ in uro, a niti vinarja denarja. Prenesli so ga bili drugi dan v mrtvašnico v Otalež, kjer so ga raztelesili. Komisija je konstatirala, da je bil menda pijan, in da se je v pijanosti sam ponesrečil! Ljudem se to zdi jako čudno, ker je bil ranjki „Tine“ znan kot jako pameten, trezen in pobožen človek.

Vreme. — Vreme imamo še vedno skrajno slabo. Dež lije neprenehoma po noči in po dnevu. V četrtek po noči je še precej grmelo in bliskalo. V Furlaniji potoki in reke zopet naraščajo, ter proti ondodnemu prebivalstvu velika nevarnost. Pa ne samo reke in potoki, ampak tudi morje napravilo je letos mnogo škode, ker je izvanredno razburkano. V Lovranu, na vshodni obali Istre, je morje popolnoma uničilo nova dela v ondodni luki. Lepo pot za pešce od Lovrana do Opatije, ki je peljala tik ob morju, je morje na večih krajih pretrgalo. V Opatiji je morje hudo poškodovalo pomol. V Kotoru pa je bilo morje tako razburkano, da je celo pretrgalo stari pomol in napravilo v luki velikanske škode.

Ne v Ameriko. — Tržaško namestništvo je te dni razposlalo okrožnico, v kateri svari rokodelce, naj se ne izseljujejo v Meksiko ali pa na polotok Yukatan, ker razsajati posebno letos tam malarija in pa rumena mrzlica. Ta okrožnica je bila zaradi tega izdana, ker se posebno letos iščejo v velikem številu rokodelci, ki naj bi se podali na polotok Yukatan.

Razumi to, kdor more. — Kakor je znano našim čitateljem je bilo v Ljubljani prepovedano predavanje o macedonskih razmerah, katero je nameraval prirediti iz Makedonije tja došli ruski časnikar Orlovec. Istotako je znano našim čitateljem, da je bilo tako predavanje v Trstu dovoljeno in da se je tudi vršilo. V Ljubljani se je konstituiral odbor, ki je imel pobirati milodare za nesrečne macedonske begunce, nahajajoče se v najhujši bedi. Tako pobiranje se vrši v Trstu že delj časa, a ne pade nobenemu na um, da bi je prepovedal. V Ljubljani pa je kranjska deželna vlada tudi pobiranje milodarov prepovedala kakor pravi „Slovenec“. Ako pomislimo, da je daroval sam naš presvitli cesar 10000 K za nesrečne macedonske begunce, potem nam noče nikakor v glavo, iz kakęga vzroka zamore kranjska deželna vlada prepovedati Ljubljančanu, da bi v tem plemenitem delu posnemal svojega vladarja. Tako postopanje se pač ne more drugače označiti, nego s samovoljo kranjske deželne vlade, s samovoljo, ki je skrajno neumestna in ki ima za seboj večkrat prav slabe posledice. Pa tudi če bi storila to kranjska deželna vlada v sporazumu s centralno dunajsko vlado, je in ostane to vedno le samovolja, s katero se nas izziva!

Italijanska trikolora na redarstvenem poslopju v Trstu. — V noči od nedelje na ponedeljek so namazali pročelje redarstvene palače v ulici Machiavelli v Trstu z italijanskimi barvami.

Izvoz vina iz Italije v Trst in Reko ima zadnji čas velikanski obseg. Vsak dan prihajajo ladije z italijanskim vinom, da tako Labi pred odpravo

vinske klavzule še pred novim letom nalože v Avstriji velike množine svojega vina. Ako se bo uvažanje italijanskega vina vršilo v dosedanji obsežnosti, bo vpeljanega do konca decembra 100.000 sodov vina, torej 600.000 hektolitrov vina. Od 1. novembra do 9. decembra je priplulo na Reko 44 parnikov z 28.031 sodi laškega vina.

Izhajati je prenehala „L' Istria“, dosedanji organ večine deželnega zbora istrskega.

Izvolitev župana v Roču v Istri.

— V četrtek se je v Roču konstatiralo novoizvoljeno občinsko starešinstvo, in je bil izbran za župana g. Peter Pavletič. Popolna hrvatska zmaga v ti občini, kjer je do sedaj vedno vladala s pomočjo političnih vladnih organov, koperskih, pečiča Italijanov, je slednje tako razkačila, da so pred nekoliko dnevi po noči kakor divji napadli stanovanje tamošnjega župnika preč. g. Ružičke ter mu pobili vsa okna in vrata. Devet italijanskih divjakov, ki so se udeležili omenjenega, 2000 letne kulture vrednega čina, prijeli so še isto noč orožnik, ter jih odvedli v buzetske zapore.

Političen shod na nemško slovenski meji. — Naši slovenski bratje na Štajerskem so priredili na nemško-slovenski meji v Jarenini te dni shod ki je bil nenavadno dobro obiskan. Na tem shodu so bile jednoglasno vsprejete tel-le resolucije:

I. Občni zbor kat. slovenskega političnega in gospodarskega društva s sedežem v Jarenini izraza svoje ogorčenje nad sedanjo, Slovincem skrajno nepravično vlado in izreka Körberju nezapiranje.

II. Občni zbor protestuje proti predstavljenju slovenskih sodnijskih in davčnih uradnikov v nemške kraje in proti nastavljenju, Slovincem skrajno sovražnih nemških in nemškutarskih uradnikov na Spodnjem Štajerskem.

III. Občni zbor obsoja sedanje sodnijske razmere na Koroškem in zahteva za Slovence enakopravnost pri sodnijah, ki je vendar utemeljena v temeljnem državnem zakonu.

IV. Občni zbor izraza svojo ogorčenost nad nečuvveno prakso vojnega ministerstva, nastavljanje pri slovenskih polkih častnike, ki ne razumejo slovenskega jezika in pozivlja poslance na to, da se potegujejo, da se nastavljajo slovenski častniki pri domačih vojaških oddelkih.

V. Občni zbor ponavlja zahtevo, da se za spodnještajerske Slovence ustanovijo višje šole, slovenska gimnazija, slovenska realka, slovenske meščanske šole in višje gospodarske šole. Ponavlja tudi občni zbor neštevilokrat stavljeno zahtevo vseh Slovencev po slovenski univerzi v Ljubljani. Obenem zahteva administrativno delitev slovenskega Spodnjega Štajerja v političnem, kulturnem in gospodarskem zbiru.

VI. Občni zbor tukajšnjega političnega društva protestuje proti protekciji od strani deželnega odbora pri oddajenju brezobrestnih posojil in cepljenih trt.

VII. Na občnem zboru jareninskega političnega društva v velikem številu zbrani očetje protestirajo z vsjo ogorčenostjo zoper odlok tukajšnje večine kranjske šolskega sveta, da bi naj bil v 5. razredu jareninske ljudske šole učni jezik nemški. Ta odlok bje v obraz vsem temeljnim naukom zdravega vzgojeslovja.

Tatinsko družbo mladih dečkov so prijeli v Celju. Načelnik tatinske družbe, ki je kradla po Celju, je bil 11letni Karol Drager. Posebno spretno so mu pomagali deček Cokan, Kokol in Voh. Udrli so tudi v stanovanje vintorčeve žene gospe Grecco, kjer so odpri blagajnico „Werthheimerico“ in odnesli 26 K. Svoja orodja so tatovi imeli spravljena pod kapucinskim mostom.

Zdravje biskupa Strossmayerja. — Nekateri listi so priobčili vest, da je jugoslovanskega mecena biskupa Strossmayerja te dni zadela kap. Z veseljem naznanjamo, da je bila ta vest, kakor posnemamo iz „Obzora“, neresnična. Biskup Strossmayer počutil se je te dni v resnici nekoliko slabo, ali kakor zatrjuje „Obzor“, je njegovo zdravje zdaj povoljno.

Boj proti alkoholizmu na Ogrskem. — Naučni minister dr. Vlašič je izdal dve važni naredbi, s pomočjo katerih bi se prišlo v okom važnemu vprašanju o alkoholizmu pri šolski mladeži. Poskrbel je pred vsem zato, da se čtivo že v prvem početku uredi v tem smislu. Prva naredba ukazuje, da se mora v pravila mladeniških društev vsprejeti točka, da ima društvo tudi namen priučevati mladino, ki ni več dolžna obiskovati šole, zmernemu življenju ter jo odvracati od gostilen in drugih sličnih zabavišč. Druga odredba na vse občine

in šolska nadzorništva številka 28.857 se glasi: Ni potreba na dolgo in široko razkladati, kako je nezumno uživanje močnih pijač pogubno za telesno in duševno zdravje človekovo ter za vse njegovo moralno življenje. Ako to uživanje postane navada, uničuje zdravje človekovo, jakost njegove volje, morale, celega organizma, ruši mir v družini, in zaradi tega propadajo moralno in stradajo marsiktere pomilovanja vredne družine. Čas razvoja postane po uživanju alkohola najpogubnejši širitelj pijačstva, zato se morajo uporabiti vsa sredstva, da se mladež očuva te strasti. Ministerstvo za nauk in bogočastje je priobčilo že pred več leti kr. nadzornikom odredbo, po kateri je deci obojega spola pred petnajstim letom, torej šolski mladini, zabranjeno zahajati v kréme in obiskovati javne plesne zabave. Izdana je bila ta odredba z namenom, da bi občine vzdramila, da bi izdale slične ukrepe. Ker mi mnoge občine še ničesar niso naznanile o tej stvari, zato zahtevam, da dokažejo tudi, kdaj so bile njihove odredbe od vlade potrjene. Ako take odredbe še ni, zahtevam, da jo, oziraje se na ukaze Heveškega komitata, izdajo in prepovejo mladeži pred 15. letom obiskovati kréme in mesta javnih zabav ter mi do konca leta predložijo svoje odredbe v odobrenje in poročilo, so-li načrt prejele ali ne. Odredba Heveškega komitata, o kateri minister govori, se glasi: § 1. Radi javnega mira, javne npravnosti in npravnega zdravstvenega stanja je zabranjeno v obsegu komitata Heves deci, ki še ni dovršila 15. leta, obiskovati kréme, pivnice in plesne zabave. — § 2. Kdor prestopi to prepoved, se kaznuje po § 1. z. čl. XL. 1879. z globo 100 K na korist siromakov in sicer: a) gostilničar, lastnik pivnice ali žganjarne ali oni, ki prireja javni ples in dovoli, da se tam mudi otrok pred izpolnitvijo 15. letom; b) stariši oziroma njih namestniki, ki deco na take kraje jemljejo seboj. — § 3. Oni stariši, ki so primorani hrano dobivati v gostilni, se ne pregreše zoper ta zakon. — § 4. Stroga dolžnost občine je, da pazi na izvršitev te odredbe in vsako prekršitev naznani okrajnemu sodniku. — § 5. Ta odredba se ima nabit in razglasiti po vseh občinah po tamošnjem običaju, nabit se mora tudi po vseh gostilnah, da jo morejo gostje vsaki čas čitati. Gostilničar, ki na to ne pazi, bo kaznovan z globo 100 K na korist sirotinskemu zakladu. — § 6. V slučaju prestopka ima soditi v prvi instanci glavni mestni sodnik dotičnega okraja, v drugi podžupan, v tretji pa kr. ogrsko ministerstvo notranjih zadev.

Novi srbski list v Bosni. — V Sarajevem je začel izhajati srbski političen list „Srbska štampa“, ki bo zagovarjal bosansko vlado.

Divno pasje življenje. — Tako krasno pasje življenje, kakoršnjega imajo štirje mali psički gospe T. Harrisonove v razstavi psov v Maision Square Gardenu, ima le malokateri proletarec. Psički stanujejo v najelegantnej „koči“ v Gardenu, in ta koča je natančni model Morganove vile, o kateri vsakdo ve, da je skrajno razkošna. Za lunch dobe psi kuhano kokoš in šunko, katere jedi živalim servirajo na elegantni mizi iz mahagonijevega lesa. Da „bestije“ spe na svilenih blazinah, je naravno samoumevno. Za socialnega politikarja je taka razstava pravi zaklad in za ljudstvo — razstava grehov prestih bogatinov.

Človek in stroj. — Neki angleški strokovnjak predočuje, koliko delavskih moči nadomestujejo obrtnikom stroji, in sicer: eden delavec in dva učenca moreta izvršiti sedaj toliko dela, kolikor ga je izvršilo pred malo leti le 100 tkalcev. Stroj z enim delavcem naredil je v določenem času toliko podkev, kolikor bi jih moglo v istem času narediti le 500 pomočnikov. Stroj za žrebje nadomestuje 1000 delavcev. En lončar naredi danes toliko, kolikor je poprej komaj izvršilo 1000 lončarjev. Še imenitnejše je razmerje v pristanih, kjer nadomestuje vsak mornar na tovorni ladiji 2000 delavcev. Urar more s pomočjo stroja narediti 200 do 300 ur letno in si prihrani na ta način 85 odstotkov ročnega dela.

Serum proti jetiki. — Dr. Marmorek v Parizu je iznašel zopet neki serum proti jetiki in bode te dni imel javna predavanja o njem. Dr. Marmorek je poskusil svoj serum pri jetičnih ljudeh in tudi pri živini. Pri teh poskusih so bili navzoči tudi drugi zdravniki. Uspehi so bili baje najboljši tako, da trdi dr. Marmorek z vsjo odločnostjo, da je iznašel gotovo zdravilo proti jetiki.

Slabo je slišal. — Dva gospoda sta se sprehajala po cesti tik železnice; jeden sprehajalec je bil zelo gluh. Mimo pridrdra vlak in lukamatija je zabrlizgal. „Hm“, pravi glušec, „to je prvi škranjec, ki sem ga slišal to pomlad“.

Mož, ki je kot pravosodni minister zastopal tako pravilno stališče, vendar ne more biti v stanju, da bi kot predsednik višjega sodišča v Gradcu izdal naredbe, ki naravnost nasprotujejo tem besedam.

Menim, da leži tudi v interesu sodne uprave, da se prouči, koliko je resnice na poročilu, je-li grof Gleispach izdal takšno odredbo, in zato želim od ministrskega predsednika kot vodje justičnega ministerstva, da takoj začne preiskave, ali je res, da so bile izdane takšne naredbe od strani predsednika graškega višjega sodišča ali od strani kake druge justične oblasti na koroška sodišča. In če je to res, pričakujemo za trdno, da bo njegova ekscelencija naj-energičnejše nastopila, da bo to stanje, ki nasprotuje postavi in pravici, čimprej odpravljeno.

Razven tega zahtevam, da ministrski predsednik ukrene vse potrebno, da bodo pri koroških sodiščih nastavljeni samo slov. jezika popolnoma zmožni uradniki, da ne bodo vsled pomanjkanja teh Slovinci trpeli škode pri svojih pravnih zahtevah.

Politični pregled.

Delegacije.

Avstrijska in ogrska delegacija sešli sta se kakor je bilo naznanjeno v torek. Za predsednika avstrijske delegacije je bil izvoljen baron Gautsch, za podpredsednika pa vit. Jaworski. V otvoritvenem nagovoru je bar. Gautsch izrazil nado, da čeravno mnoge prikazni na političnem in gospodarskem polju ne odgovarjajo opravičenim željam, se vendar posreči odstraniti obstoječe težkote in rešiti najvažnejša vprašanja. Govornik je povdarjal, da pogosti sestanki vladarjev navdajajo vsakogar z zadoščanjem, to dokazuje nvoič spoštovanje, katero izkazuje našemu vladarju ves svet, utrjuje pa tudi dobre odnose naše države z zveznimi in prijateljskimi državami, ter nas navdaja z nado, da se ohrani svetovni mir. Govornik je zaključil s trikratnim živijo-klicem na cesarja. Minister za vnanje stvari, grof Goluchowski je na to predložil delegaciji skupen proračun za l. 1904. in dvamesečni proračunski provizorij. Potem so se vršile volitve v odseke. Proračunski odsek si je izvolil za predsednika delegata Bärnreitherja, a za podpredsednika delegata Chlumetzkega. V proračunski odsek je bil izvoljen tudi dr. Šusteršič, kateremu se je poveril referat o okupacijskih deželah. Med došlimi spisi je interpelacija posl. Doberniga in tovarišev na vojnega ministra, tičejoča se dogodkov na maršu Trebinje-Bilek. Interpelanti vprašajo, ako je končana preiskava v tej zadevi in na kak način so bili krivci poklicani na odgovornost.

V ogrski delegaciji je bil izvoljen za predsednika grof Julij Szapary, a za podpredsednika Koloman pl. Szell. Mesto grofa Szapary-ja, ki je bil radi boleznih odsoten, prevzel je predsedništvo podpredsednik pl. Szell, ki je v svojem nagovoru povdarjal blagodejne posledice miru in je izjavil, da postavi ogrska delegacija požrtvovalno na razpolaganje vsa ona sredstva, katera zahteva stališče in ugled monarhije. Ugled in vrednost monarhije da izvira iz politične konsolidacije obeh držav in iz nedotakljivosti gospodarskih sil istih. Govornik je povdarjal, da je glavno jamstvo za evropski mir trozveza. Gledé nastajanja avstro-ogrske in ruske države na Balkanu, rekel je govornik, da nima to drugega namena nego zboljšati v Macedoniji sedanje žalostne razmere ter napraviti tam red in mir. V tej seji je interpeliral delegat Szemery gledé govoric, ki so se širile po časopisih, da se je o zadnjem bivanju grškega kralja na Dunaju med Avstro-Ogrsko in Grško sklenila vojaška konvencija, katera da je v glavnem naperjena proti Albaniji. Na mesto ministra za zunanje zadeve je odgovoril minister Burian, da so te vesti popolnoma neosnovane.

V sredo je cesar slovesno sprejel delegacije in sicer ogrsko o poludne in avstrijsko pa ob 1. uri popoldne. Nagovorila sta cesarja s primernim govorom oba predsednika, na kar je sledil cesarjev prestolni odgovor. O vsprejemu in o prestolnem odgovoru, kakor tudi o ekspoziciji ministra za zunanje zadeve prihodnjič kaj več.

Nagovor delegatov pri vsprejemu delegacij.

Pri razgovoru, katerega je imel cesar pri vsprejemu posameznih avstrijskih delegatov, mudil se je nadalje

terim se je tako glasno razgovarjal, da je ta razgovor vzbudil med delegati občeno pozornost.

Cesar je med drugim rekel: „Na potu, na katerem ste sedaj, ne bodele ničesar dosegli.“ — Del. Kramar: „Štiri leta smo čakali, štiri leta smo potrpežljivo upali na izpolnitev naših opravičenih zahtev, ne glede na zgubo svoje popularnosti pri ljudstvu. Uvidevši pa, da je vsa naša popustljivost brezvspešna, moram si dovoliti, da povem Vašemu Veličanstvu z vso dolžno odkritosrčnostjo, da se bomo tako dolgo bojevali za svoje pravične in zmerne zahteve, dokler bomo mogli to zagovarjati pred svojo vestjo v interesu svojega naroda, države in Vašega Veličanstva.“ — Cesar: „Vi hočete pa vedno več imeti.“ — Kramar: „Notranji uradni jezik ste nam Vaše Veličanstvo sami obljubili po odpravi jezikovnih naredb in poldrugi milijon Čehov na Moravskem ima do vseučilišča vsaj isto pravico kot pol milijona Nemcev na Štajerskem, in več nismo zahtevali.“ — Cesar: „Toda vi govorite v svojih časopisih o zatiranju, in to ni pravično.“ — Kramar: „Kar pišejo časopisi, za to ne moremo mi nič. Gotovo nismo tako zatirani, kot Poljaki v Poznanju; toda javno rečem, da se kot pripadnik šestmilijonskega naroda, ki je dosegel tako visoko stopnjo kulture in ki je toliko storil za državo, čutim zatiranega, ako nimamo v uradu pravice kot drugi narodi in ako se iz vseučilišnega vprašanja napravlja politična koncesija.“ — Cesar: „Toda jaz sem uverjen, da bodele ustavnim potom najboljše dosegli uresničenje teh postulatov.“ — Kramar: „Tudi jaz bi imel tako upanje, ako bi ne stala nemška obstrukcija kot veto proti našim zahtevam. Zato se borimo proti temu in ne bomo nehali se boriti proti temu, da bi parlament z vsakojako večino stal pod oblastjo obstrukcije itd.“

Českemu delegatu Kaftanu, ki je cesarju rekel, da zaupajo Čehi cesarjevi modrosti in očetovski dobroti, da se bo českemu narodu vrnilo njegovo pošteno pravo, odgovoril je cesar: „Da Čehi morajo biti pametnejši in tudi pripomoči.“ Delegatu Stranskemu, ki je izrazil željo, da bi se ugodno rešilo vprašanje glede češkega vseučilišča na Moravskem, je cesar rekel, da je nade, da se ta želja končno izpolni. Z dalmatinskim delegatom Bianchinijem se je cesar razgovarjal o dalmatinskih razmerah in mu je očital, da dalmatinski Hrvatje preveč kriče. Na to je odgovoril Bianchini cesarju: „Nihče ne kriči in joka, ako ga kaj ne boli.“

Napram dr. Šusteršiču je omenil cesar, da je bilo letošnje zasedanje kranjskega dež. zbora jako burno. Dr. Šusteršič je odgovoril na to cesarju: „Da, žalibog, Veličanstvo. Ne veseli nas, da moramo tak boj voditi, toda mi ga vodimo v patrijiotičnem duhu pod geslom: vse za vero, dom cesarja!“ Cesar je zopet rekel dr. Šusteršiču: „Vi se pač preveč med seboj pripravate in tako potem v dež. zboru ne pride do miru, kar je vendar škoda.“ Nato je odgovoril dr. Šusteršič cesarju, da je glavni vzrok vsemu temu zadrževanje deželne vlade, katera je kat. narodno stranko prisilila k takemu radikalnemu stališču. Ko je cesar zopet menil, da ni temu kriva deželna vlada, je dr. Šusteršič odgovoril ter dejal: „Dež. vlada se je žalibog podala za eksekutivni organ takozvane večine deželnega zbora, katera reprezentuje malo manjšino dežele. Tako je velika večina dežele polagoma prišla v radikalno opozicijsko stališče. Boli nas voditi boj v tako radikalnih oblikah, ali mi smo že pred leti svarili. Jaz sem pred več kot tremi leti že naprej rekel, da bo tako prišlo, ako se razmere ne spremenijo. Razmere se žal niso spremenile, in tako je prišlo do sedanje situacije.“

Skupni proračun.

Skupni proračun za l. 1904, predložen delegacijam, izkazuje vseh potrebščin za 374,975.389 kron, ki se deloma pokrijejo po dohodkih 6,965.471 K, čiste potrebščine znašajo torej 368,009.918 K in sicer 1,957.546 K več, nego lanskega leta.

Prebitek na carinah proračunjen je na 113,273.419 K, in sicer za 424.730 K višje, nego l. l.

Izvanredna potrebščina za vojaštvo v okupiranih deželah znaša 7,563.000 K, pokrijeje za to pa 80.000 K; čista potrebščina torej 7,483.000 K, t. j. 331.000 K manj, nego l. l.

Naknadni krediti za l. 1903. znašajo 2,124.150 K. Za nabavo novih topov zahteva se tudi letos nadaljnih 15 milijonov kron.

Med zahtevanim povišanjem potrebščin za ministerstvo vnanjih zadev je postavka 32.600 kron za ustanovitev novega konzulata v Mitrovici. Ta nova potrebščina utemeljuje se v proračunu s

lajeta Kosovo, ki meji na okupacijske dežele in je tudi v mirnem času važna opazovalna točka. Še večjo važnost pa je ta točka zadobila po dogodkih na balkanskem polotoku in slednjič je ta točka važna za našo državo tudi v narodno-gospodarskem oziru.

Nadalje se na novo zahteva potrebščina 70.000 kron za ustanovitev konzulata v Johannesburgu, ki ima povpreševati naše trgovinske interese v Transvaalu.

V utemeljevanju rednih potrebščin za vojsko se povdarja, da se je morala preuredba poljskega in gorskega topništva odgoditi radi do sedaj opuščenege zvišanja kontingenta novincev. Vsled tega odpade že za leto 1903. pogojno dovoljeni kredit za ustanovitev 14 poljsko haubiških baterijskih divizij in za preuredbo gorske baterijske divizije na Tirolskem, kar zmanjša potrebščino za kron 4,283.732.

Med povišanjem potrebščin se omenja svota 106.849 kron za pomnoženje personala vojaških sodnikov in sicer za 12 mest stotnikov-avditorjev, 70 avditorjskih aspirantov, katero pomnoženje zahteva namerovano izvedenje novega vojaško-kazensko-pravnega reda. Od zadnje imenovanih mest ima se jih spopolniti dne 1. jan. 1904. 30, dne 1. maja in 1. nov. 1904. pa po 20.

Za zistemiziranje mesta vojaškega atašeja v Sredu zahteva se v proračunu 10.000 kron; za povišanje dotacije za premije, odplačila in službovne doklade dobrovoljno dalje službujočim podčastnikom pa 500.000 K poviška.

Med izrednimi potrebščinami za vojno mornarico je posebno omeniti: za dopolnjenje ladjevja 13 milijonov kron (387.190 kron več, nego l. l.) Od teh odpade za križar „E“, ki nadomesti vojno ladjo „Radecky“, 2,1 milijonov kron; za oklopno ladjo „Nadvojvoda Karol“ 4,2 milijona kron; za oklopno ladjo „B“, ki nadomesti ladjo „Drache“, 2,1 milijona kron; za oklopno ladjo „G“, ki nadomesti „Novaro“, 2,2 milijona kron.

Za vzdrževanje, nadomeščanje in službovanje ladijevja zahteva se letos 3,999.250 kron manje, nego l. l.; za topeve, s katerimi se oborožiti oklopni ladiji „Nadvojvoda Karol“ in „B“ pa za 1,200.000 kron več nego l. l. Radi naprav za preskrbljevanje z vodo vojne luke v Pulju zahteva se nakladni kredit 80.000 kron.

Sklepni račun za l. 1901. izkazuje stroškov 374,523.169 kron in po odbitku dohodkov na carini, v znesku 118,113.345 kron, znaša čista potrebščina 256,409.824 kron. Po odbitku 2% na račun Ogrske odpada na Avstrijo 168,204.844 kron, na Ogrsko pa 88,204.980 kron.

Izobrazba političnih uradnikov.

Te dni je izšla na vse deželne vlade naredba ministrskega predsednika kot voditelja ministrstva notranjih zadev, s katero se načelnikom deželnih vlad priporoča, naj gledé mladih konceptnih uradnikov gledajo na to, da se isti ne le seznanijo z raznimi posli politične uprave I. in II. instance, marveč, da se tudi seznanijo z razmerami dotične dežele in prebivalstva, za kar naj se pošiljajo v službovanje na različna okrajna glavarstva.

Poštenost mej madjarskimi poslanci.

Imunitetni odsek ogrske zbornice je sklenil, izročiti sodiščem naslednje poslance: Poslanca Ugrona radi goljufije in občinske krivde; poslanca Czavolskega radi poneverjenja; poslanca dr. Pavla Nessija radi poneverjenja denarja njegovih klientov; poslanca Valentina Eötösa radi ponarejanja hranilnične knjižice in poneverjenja.

Nadvojvoda Frano Ferdinand in ogrska kriza.

Poslanec Scheicher je na nekem shodu povedal izrek prestolonaslednika Franca Ferdinanda o ogrski krizi. Nadvojvoda je dejal: „Ogrska kriza bo rešena, kadar prikorakamo na Ogrsko.“

Hrvatski sabor.

V torek se je v Zagrebu otvorilo zasedanje hrvatskega sabora. Ko je vstopil ban z nadškofom Posilovićem v saborsko dvorano, ju je madjarska večina pozdravila z živio-klici, dočim je opozicija molčala. Ban je razložil svoj program, ki je pa popolnoma madjaronski. Dr. Brezstyenski je povedal banu, da ne more sprejeti njegovega programa, ker v svojem govoru ni dal nobene garancije proti kršenju sedanje nagodbe, katere seveda njegova stranka itak ne priznava, ali vendar želi, da se vrši, dokler obstoji. Ban ni obljubil reforme volilnega reda, niti svobode tiska, a še manje postave o sestajanju. O zahtevah vojaških je molčal, a ravno tako o gromotnih zadevah hrvatskega naroda. Ban tudi ni povedal, kako se bodo v bodoče delile duhovne časti, po pravici ali pa po mad-

hoče voditi hrvatsko politiko v isti smeri, kakor je to bil bivši ban Khuen, dejal je govornik, bode opozicija vedno v boju. Odpoklicanje avstrijskega in nemškega poslanika iz Belgrada.

Avstrijski poslanik odpotuje v četrtek iz Belgrada, nemški poslanik pa v soboto. Po poročilih raznih listov bi bil rekel naš cesar srbskemu poslaniku, katerega je vsprejel te dni v avdijenciji, da je to odpoklicanje poslanikov iz Belgrada le rahel migljaj srbskemu kralju Petru, da bodo pa v bodoče vlasti nastopile z drugimi sredstvi, ako bo stranka morilcev kralja Aleksandra hotela obdržati upliv.

Srbski kralj Peter in morilci kraljeve dvojice.

Razni listi prinašajo vest, da bode kralj Peter I. odstranil z dvora vse one častnike, ki so se udeležili umora kraljeve dvojice. Istotako da bodo odstranjeni krivci na omenjenem umoru z vseh uplivnih mest, na katerih so bili nastavljeni.

Protlavstrijske demonstracije v Italiji.

„Information“ javlja, da se na Laškem nadaljujejo demonstracije proti Avstriji. Voz avstrijskega poslanika pri Vatikanu je bil ometan z blatom. Te dni so vseučilišniki v Rimu zažgali sliko avstrijskega cesarja.

Rusi in Japonci.

Razporna točka med Rusijo in Japonsko je otok Koreja, ki ima 7 in pol milijonov prebivalstva. Korejo loči Japonsko od Rumenegega morja in je zategadelj tako važna. Za Japonce je razun luke Chemulpo v prvi vrsti važno mesto Fuzan, kjer se osredotočuje njihova trgovina. Rusi pa hočejo imeti na Koreji luko Jongamfo in hočejo, naj bo ta pristan zaprt vsem drugim narodom, da ga morejo oni sami izkoristiti. Na vshodu Rusi nimajo pripravnih luk, ker po zimi vse zamrznejo, na južni Koreji pa vlada že toplejša obnebje. A Japonci trdijo, da je Rusom dovolj Mandžurija, ki leži ob Tihem oceanu, in zahtevajo, naj bo Japongfo odprt vsem narodom. Neki ruski državnik se je izrazil, da bi se morala njegova dežela 30 let bojevati za Korejo v slučaju, da jo izgubi. Kakor se poroča, ruski car noče vojne z Japonci, in diplomacija je prepričana, da ne pride do vojne, ker si Japonska ne upa napovedati je. Ruske vojne moči v vzhodni Otriji zadoščajo bolj kot dovolj za vse mogoče slučaje.

Boris Sarafov o macedonskih reformah.

Boris Sarafov, general macedonskih vstašev, se je izrazil o reformah tako: „Macedonci ne verujemo, da bi se reforme uresničile, tudi ne na to, da bi koristile narodu. Kot stvari stojé danes, bomo morali spomladí zopet udariti. Ako bodo pa reforme res koristile Macedoniji, bomo ostali mirni. Naš cilj je avtonomija Macedonije, le tedaj bo mogel narod živeti. Mi hočemo da vsa ljudstva v Macedoniji živé slobodno, nočemo nadvlade enega naroda, nočemo da bi se dežela delila. Hočemo slobodno in človeško življenje, hočemo prosveto in civilizacijo za našo deželo. Prepričan sem, da bomo zmagali.“

Domače in razne novice.

Deželni odbor je imenoval za pisarniška azistenta davčnega praktikanta g. Drag. Gigoja in sodnega kancelista g. Nik. Galla.

Za „Šolski Dom“ je prejelo naše upravnništvo: Stepanič Franc, župni upravitelj v pokoju, 10 K; Čuček Rajko v Trstu mesto venca na rakev preč. gosp. Matiji Slekovec 10 K.

Predsedništvo prejelo: J. G. v K. 10 K; Jožef Münih pri Sv. Luciji ob Soči 5 K; vesela družba gorjanov v veliki baraki v Hudajužni 5 K.

Srčna hvala!

V obrambo proti „Legi nazionalne“, ki vabi in kliče naše otroke v svojo šolo v Neblem, podarila je „Centralna posojilnica“ v Gorici 80 K, „Narodni sklad“ v Gorici 150 K, dr. Treo pri ljudskem shodu na Križadi dne 25. nov. 4 K, drugi rodoljubi zložili 10 K 40 v, dež. poslanec Anton Jakončič nabral pri odborovi seji „Vin. in sadj. društva“ na Dobrovem dne 11. t. m. 7 K, N. N. podelil podporo 60 K. Skupaj se je torej prejelo 311 K 40 v. Od te svote se je že porazdelilo za obujalo 136 K 60 v, za obleko se je plačalo 27. nov. t. l. v Korminu 123 K 60 v. Ostaja torej od prejete svote še za krojača in šiviljo 51 K 20 v. — Obdarovanih je pa le polovica otrok, polovica pa še ostane in čaka ter vedno poprašujejo, li dobijo tudi oni kaj podpore. Rodoljubi, priskočite na pomoč v obrambo narodne meje v Neblem! Zahvaljujoč se vsem dobrotnikom v imenu obdarovancev se bilježim

Wilhelmov oblič. — Ta izključno v lekarni Frana Wilhelm, c. in kr. dvornega založnika v Neunkirchen, Sp. Avstrija, izdelani oblič, porublje se često v vseh slučajih kjerkoli je treba rabiti oblič. Posebno koristno deluje pr. starih in ne vnetih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, turih itd., katere se ima poprej očistiti ter potem dotična mesta pokriti z obličem namazanem na koščku platna ali usnja. Ena skatljica 80 vin., ducat skatljic K 7.—; 5 ducatov skatljic K 30.—

V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (sedem cerkva). Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobiva, pošlje izdelovalec.

Dognano je, da se obče priljubljene in vsestransko razširjene kapljice sv. Marka, mestne lekarne v Zagrebu, Markov trg, najpotrebnejše v vsaki hiši. Podati se jih more bolnikom kot prvo pomoč, zdravim pa v odvrnitev boleznij. Zato pa opozarjamo p. n. gg. čitatelje na današnji oglas. Mestne lekarne v Zagrebu, Markov trg, na 4. strani.

Razpis dražbe.

Razpisuje se dražba užitnine vina, mesa in piva županstva Renče za l. 1904. ki bode v občinski pisarni dne 27. t. m. ob 11. uri predpoludne. Vsi podatki se poizvedo na dan dražbe v občinski pisarni.

Županstvo Renče.

Proda se v Ajdovščini

blizo železniške postaje

hiša z mlinom in z vsemi pripadajočimi gospodarstvenimi poslopji in zemljišči.

Natančneje poizvedbe se dobe pri lastniku Ferdinandu Makovec v Ajdovščini in Rozini Trojer v Gorici, v kapucinski ulici št. 2.

Najprimernejše

božično darilo

Prodajam 12 parov pravih harških kanarčkov lastne vzgoje, najlepše pasme, ki zvrgolijo tudi pri luči. Cena 10 gl. parček.

Dalje oddam pod tvorniško ceno 5 „zonofonov“ najnovejše konstrukcije, ki izvajajo popolnoma naravne glasove kakor n. pr. petje, godbo na vsa godala, zvonjenje itd.

A. Jerkič, fotograf,
Gorica.

Leop. Reja, gostilničar „Pri Golobu“ na voglu ulice Morelli

Priporoča pristna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi miznimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Mnogo denarja!

do 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti lahko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E 1095 na: Anoncen-Abtheilung des

„Merkur“, Mannheim, Merfeldstrasse št. 44.

Priporočilo!

Josip Novič,
krojaški mojster
v Gorici, Gosposka ulica št. 21
(tik pošte)

prvo nadstropje,
se priporoča slavnemu občinstvu, čast. duhovščini v mestu in na deželi.

Gostilna

„pri Žagarju“

tik nove postaje
na **Blančah,**
toči

vedno naravna domača črna in bela vina. Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in miznimi jedili. Cene zmerne.

Priporoča se za obilen obisk iz mesta in dežele.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v **Pevmi,**

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvoreno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevog mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije a sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilj tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame in gospode, modne barhente, in drugo manufakturno blago posebno za bližajoči se zimski čas, blago vseh kakovosti in po najnižje mogočih konkurenčnih in stalnih cenah.

Vzorci najnovejše izbere se na zahtevanje pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

Rojaki! Ne pozabite naših zavodov.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in nešteto nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in ne nadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah in rokah ter ozdravijo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledodolnih boleznih, ublažujejo katar in izcedek, odpravijo nadubo, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Te preženeje velike in male gluste ter bolečine po teh provzročene.

Tudi delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter „koliko“ in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in od te izvirajoče bolesti.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in „madroni“, in zato ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo v „Mestni lekarni v Zagrebu“. Naročuje se edino in točno le pod naslovom:

„Mestna lekarna“, Zagreb, Markov Trg šte. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot en ducat (12 steklenic) se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) K 4.— h	4 ducat (48 steklenic) K 14.60 h
2 „ (24 „) „ 8.— „	5 „ (60 „) „ 17.— „
3 „ (36 „) „ 11.— „	

Priznalnih pisem imam na tisoče, da jih ni mogoče vseh tukaj ponatisniti, zato navedem imena le nekaterih gospodov, ki so s posebnim vspehom uporabljali kapljice sv. Marka, ter popolnoma ozdravili: Iv. Barentinčič, učitelj; Janko Kišur, kr. nadlogar; Štefan Barčič, župnik; Ilija Manič, opančar; Sofija Vučelič, šivilja; Jožef Seljanič, kmet itd. itd.

Mestna lekarna

Zagreb,
Markov trg šte. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Vstancvijena l. 1860.

Kapljice sv. Marka.